

Paweł Michalak (Łódź)

KADRA DOWÓDCZA I DYDAKTYCZNA OFICERSKIEJ SZKOŁY PIECHOTY NR 2 W JELENIEJ GÓRZE W LATACH 1948-1955

Późną wiosną 1945 r. Sztab Główny Wojska Polskiego rozpoczął prace związane z przestawieniem wojska na stopę pokojową. Z prawie 400 000 (wojennej) armii do końca 1947 r. w szeregach miało pozostać około 150 000 żołnierzy wszystkich stopni. Po przekazaniu Wojsk Ochrony Pogranicza pod zwierzchnictwo Ministerstwa Bezpieczeństwa Publicznego, stan etatowy WP w końcu roku 1948 zmniejszył się do 134 410 żołnierzy, a stan ewidencyjny – do 124 783 żołnierzy.

Jednak w 1948 r., na skutek wzrostu napięcia międzynarodowego, Stalin zalecił zwiększanie stanu armii oraz ich jakościową modernizację w krajach środkowo-wschodniej Europy, znajdujących się pod „kuratela” ZSRS. Te posunięcia były wynikiem stanowiska powołanego we wrześniu 1947 r. pod Szklarską Porębą Biura Informacyjnego Partii Komunistycznych i Robotniczych, gdzie Andriej Żdanow w imieniu WKP(b) sformułował tezę o nieuchronności wojny z imperializmem, do której należało się jak najlepiej przygotować. W ślad za tym poszły odpowiednie dyrektywy Moskwy. Do roku 1952 Wojsko Polskie miało liczyć 360 000 żołnierzy, którą to liczbę rzeczywiście w końcu tego roku osiągnięto. Do WP zaczęli przybywać w dużej liczbie oficerowie sowieccy, głównie na stanowiska doradców.

Jednym z pierwszych kroków służących zwiększeniu liczby wojska była rozbudowa szkolnictwa wojskowego. W szkołach już istniejących zwiększono liczbę etatów stanu stałego (kadra i pracownicy kontraktowi) oraz zmiennego (elewi, podchorążowie, słuchacze), a także organizowano nowe jednostki szkolne. W większości szkół oficerskich, w tym we wszystkich oficerskich szkołach piechoty, skracano programy szkolenia do jednego roku oraz znacznie obniżono wymagania dotyczące wykształcenia ogólnego podchorążych. Również zwiększone zapotrzebowanie na kadre dydaktyczną powodowało, że na te stanowiska trafiali oficerowie nie zawsze właściwie przygotowani do realizacji programu nauczania.

Na mocy rozkazu MON nr 096/org. z 21 maja 1948 r. wiceminister obrony narodowej i jednocześnie dowódca Wojsk Lądowych, gen. broni Stanisław Popławski otrzymał polecenie sformowania do 15 lipca tegoż roku w Jeleniej Górze Oficerskiej Szkoły Piechoty nr 2, której pierwszy etat przewidywał 315 wojskowych

stanu stałego (98 oficerów, 115 podoficerów zawodowych i 102 żołnierzy służby zasadniczej) oraz 810 podchorążych stanu zmiennego. Kadra *stricte* dydaktyczna szkoły została usytuowana w Wydziale Wyszkożenia podzielonym na cykle przedmiotowe – razem było 38 oficerów i 10 pracowników kontraktowych (cywilnych – w Cyklu Wyszkożenia Ogólnego). Ponadto godzinami dydaktycznymi obciążeni byli (w sensie prowadzenia zajęć np. z musztry) oficerowie sprawujący funkcje dowódcze w pododdziałach szkolnych – razem 44 etaty oficerskie. W kolejnych zmianach, gdy zwiększano liczbę stanu zmiennego szkoły, zwiększano także liczbę etatów kadry dydaktycznej. Szkołę ulokowano w byłych koszarach poniemieckich, znajdujących się w północnej części miasta.

Wcześniejsze rozformowanie, na mocy rozkazu Naczelnego Dowódcy Wojska Polskiego nr 029/org. z 27 stycznia 1947 r., Oficerskiej Szkoły Piechoty nr 2 w Gryficach spowodowało, że dotychczasowa kadra szkoły otrzymała inne przydziały służbowe¹. Zatem gdy w roku następnym podjęto decyzję o utworzeniu nowej Oficerskiej Szkoły Piechoty nr 2 (OSP-2) – problem doboru kadry dydaktycznej stał się jednym z najważniejszych zadań władz uczelni.

Mianowany komendantem OSP nr 2 gen. bryg. Aleksander Gembał przybył do Jeleniej Góry 16 czerwca 1948 r. Na miejscu zastał tylko 6 oficerów i 30 szeregowych służby czynnej². Z oficerów byli to: ppłk Marian Podniesieński, mjr Igor Girmann, mjr Jakób Mikulski, ppor. Kazimierz Bem, ppor. Roman Kulczycki i chor. Marian Bakota³.

Gen. bryg. Aleksander Gembał

Na podstawie rozkazów dziennych OSP nr 2 możemy uzyskać informację, że 16 czerwca 1948 r. przybył do szkoły mjr Zbigniew Chłodnicki, 17 czerwca 1948 r. ppor. Jerzy Gromanowski, a w kolejnych kilku dniach – mjr Stanisław Domański, mjr Leon Jodko i kpt. Ludwik Lech, mjr Piotr Koza, por. Antoni Tańcula, kpt. Ignacy Borenowski i ppor. Zbigniew Likowski. Oni to, wspólnie z pierwszą grupą oficerów, byli pionierami kadry tworzącej Oficerską Szkołę Piechoty nr 2.

¹ Centralne Archiwum Wojskowe [dalej: CAW], Oficerska Szkoła Piechoty nr 1, sygn. III.415.124, s. 104.

² CAW, sygn. 509/58/11773, s. 1, *Rozkaz dzienny nr 1 z 17 czerwca 1948 r. komendanta OSP-2*. Jako miejsce wydania rozkazu widnieje Wrocław, co należy uznać za pomyłkę, która prawdopodobnie powstała w wyniku przyzwyczajenia, bowiem gen. bryg. A. Gembał był poprzednio komendantem OSP nr 1 we Wrocławiu. [Materiały z Centralnego Archiwum Wojskowego oznaczone takim typem sygnatury, nie zostały jeszcze opracowane. Można się nimi posługiwać – jak w tym artykule Autor – używając sygnatury protokołu zdawczo-odbiorczego – przyp. red.]

³ Ibidem.

24 czerwca 1948 r. do szkoły przybyła grupa 34 oficerów oraz podoficerów zawodowych (14 żołnierzy), a ponadto 7 podoficerów służby czynnej i 48 szeregowców, którzy zostali zaliczeni do stanu etatowego szkoły. W tym samym dniu 397 podchorążych zaliczono do grona kursantów.

Na podstawie załącznika nr 1 do rozkazu dziennego nr 5 komendanta Oficerskiej Szkoły Piechoty nr 2 – z 28 czerwca 1948 r. – wiemy, że 51 oficerów zostało wyznaczonych na stanowiska w szkole z dniem ich przybycia: 24 czerwca 1948 r. stanowisko zastępcy komendanta szkoły do spraw polityczno-wychowawczych objął mjr Józef Wolanin, 5 czerwca 1948 r.

Mjr Franciszek Ciempa

stanowisko zastępcy komendanta szkoły – dyrektora nauk objął ppłk Marian Podniesieński, 9 czerwca 1948 r. kwatermistrem – pomocnikiem komendanta szkoły do spraw administracyjno-gospodarczych został mjr Jakób Mikulski, a 16 czerwca 1948 r. starszym pomocnikiem dyrektora nauk został mjr Zbigniew Chłodnicki. Stanowiska wykładowców objęło łącznie 16 oficerów, a 23 – stanowiska dowódców pododdziałów podchorążych (dowódcą I Batalionu Podchorążych został mjr Franciszek Ciempa, a dowódcą II Batalionu – kpt. Piotr Marciniśzyn)⁴.

Wśród kadry dydaktycznej sześciu oficerów starszych wyznaczono na stanowiska: starszego pomocnika dyrektora nauk, kierowników cyklu: taktyki (mjr Stanisław Domański) i wyszkolenia strzeleckiego (mjr Piotr Koza) oraz wykładowcy taktyki (mjr Leon Jodko) i starszego wykładowcy terenoznawstwa (mjr Igor Girman). Kierownikiem cyklu a jednocześnie starszym wykładowcą szkolenia polityczno-wychowawczego został kpt. Juliusz Alpern (etat pułkownika). Wśród kadry dominowali młodzi wykładowcy, którym brakowało praktyki metodyczno-szkoleniowej⁵.

25 września 1948 r. komendant OSP nr 2 wprowadził ostateczne ustalenia w obsadzie personalnej swojej placówki. Do składu Komendy szkoły jako zastępcę komendanta do spraw polityczno-wychowawczych powołano ppłk. Józefa Wolanina⁶, a na dyrektora nauk – ppłk. Apolinarego Bystrzyckiego⁷.

⁴ CAW, sygn. 509/58/11773, s. 9, *Załącznik nr 1 do rozkazu dziennego nr 5 z 28 czerwca 1948 r.*

⁵ CAW, sygn. 509/58/11773, s. 580, *Protokół z posiedzenia oddziałowej organizacji partyjnej Dyrekcji Nauk z dnia 15 czerwca 1949 r.*

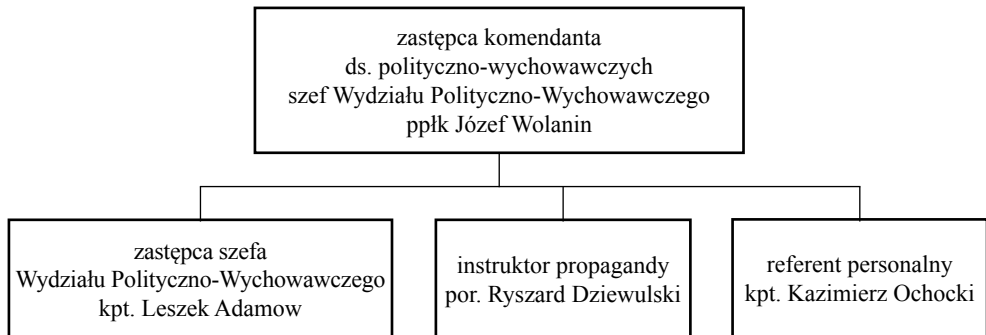
⁶ Na podstawie Dekretu z 3 kwietnia 1948 r. o służbie wojskowej oficerów Wojska Polskiego, za wybitne zasługi i wzorową służbę z dniem 22 VII 1948 r. został mianowany do stopnia podpułkownika. CAW, sygn. 509/58/11773, s. 70, *Rozkaz dzienny nr 24 z 21 lipca 1948 r.*

⁷ Stanowisko Dyrektora Nauk objął 11 VIII 1948 r. CAW, sygn. 509/58/11772, s. 123, *Rozkaz dzienny nr 41 z 11 sierpnia 1948 r.*

W Wydziale Polityczno-Wychowawczym obsadzono jedynie w połowie z sześciu etatów. Na stanowisko zastępcy szefa wydziału powołano kpt. Leszka Adamowa, por. Ryszarda Dziewulskiego na funkcję instruktora propagandy, zaś kpt. Kazimierza Ochockiego na stanowisko referenta personalnego.

Schemat nr 1

Obsada personalna Wydziału Polityczno-Wychowawczego Oficerskiej Szkoły Piechoty nr 2 zgodnie z etatem nr 20/71 (28 września 1948 r.)

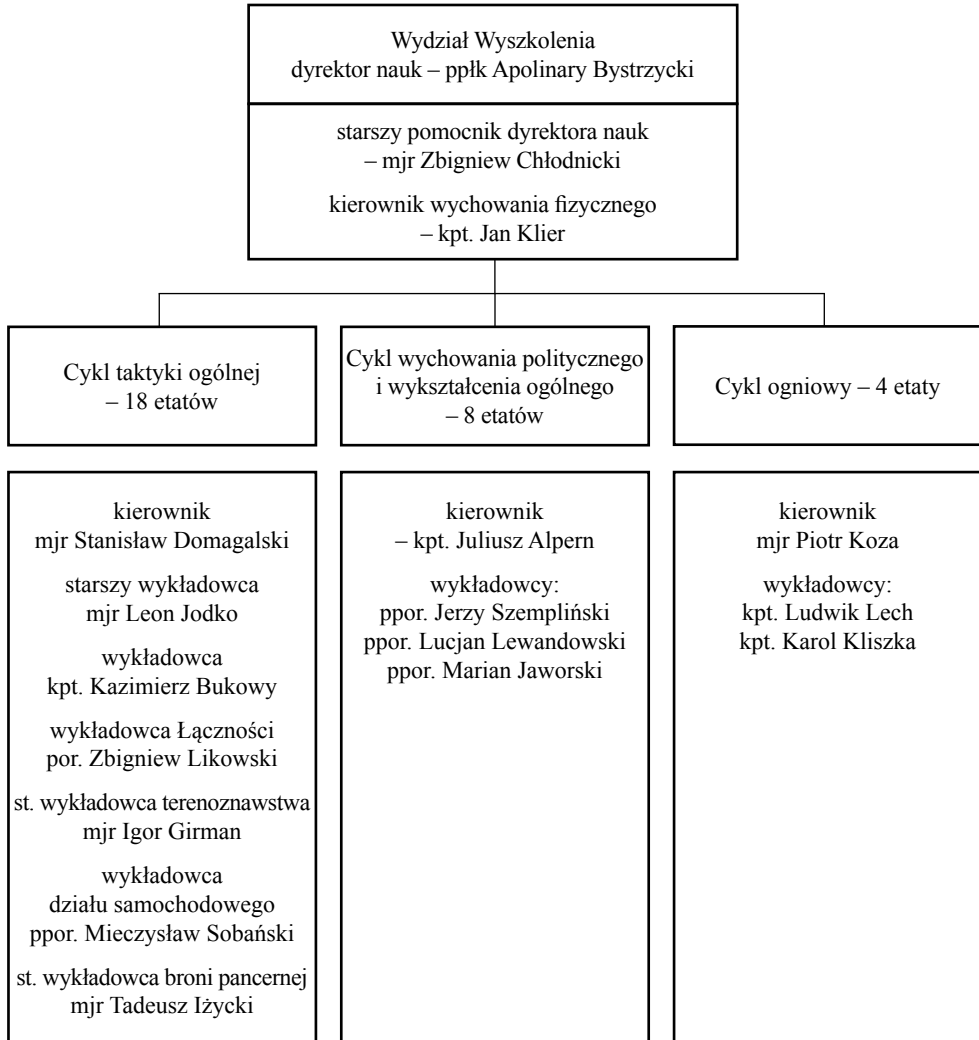

Źródło: opracowanie autora na podstawie: CAW, sygn. 509/58/11773, s. 243.

Kierownicze stanowiska w Wydziale Wyszkożenia (5 stanowisk oficerskich) objęli: mjr Zbigniew Chłodnicki – stanowisko starszego pomocnika dyrektora nauk i kpt. Jan Klier – stanowisko kierownika wychowania fizycznego. Stanowiło to 40% etatów struktury organizacyjnej. Cykl Taktyki Ogólnej obejmował 18 stanowisk oficerskich, na które przydzielono tylko siedmiu oficerów. Kadre cyklu skompletowano tylko w 38%. W Cyklu Wychowania Politycznego i Wyszkożenia Ogólnego było osiem etatów oficerskich, na które wyznaczono czterech oficerów. Stanowili połowę przewidywanej kadry cyklu. Cykl Ognioy obejmował cztery etaty, na które wyznaczono trzech oficerów. Cykl został obsadzony w 75%.

Ogółem w Wydziale Wyszkożenia, na 47 etatów zostało wyznaczonych 16 oficerów, co stanowiło około 34% ukończenia. Najpełniej obsadzony był Cykl Ognioy – w 75%, najslabiej Cykl Taktyki Ogólnej – w 38%. W poszczególnych cyklach stanowiska objęli w większości doświadczeni oficerowie, mający stopnie oficerów starszych. Dobór kadry w poszczególnych cyklach, z wyjątkiem Cyklu Wychowania Politycznego, sugerował podjęcie próby pogodzenia doświadczenia z młodością. W przypadku Cyklu Wychowania Politycznego obowiązywały nieco inne kryteria, postawiono na młodych oddanych dokonującym się przemianom społeczno-politycznym w kraju wychowanków „ludowego” Wojska Polskiego.

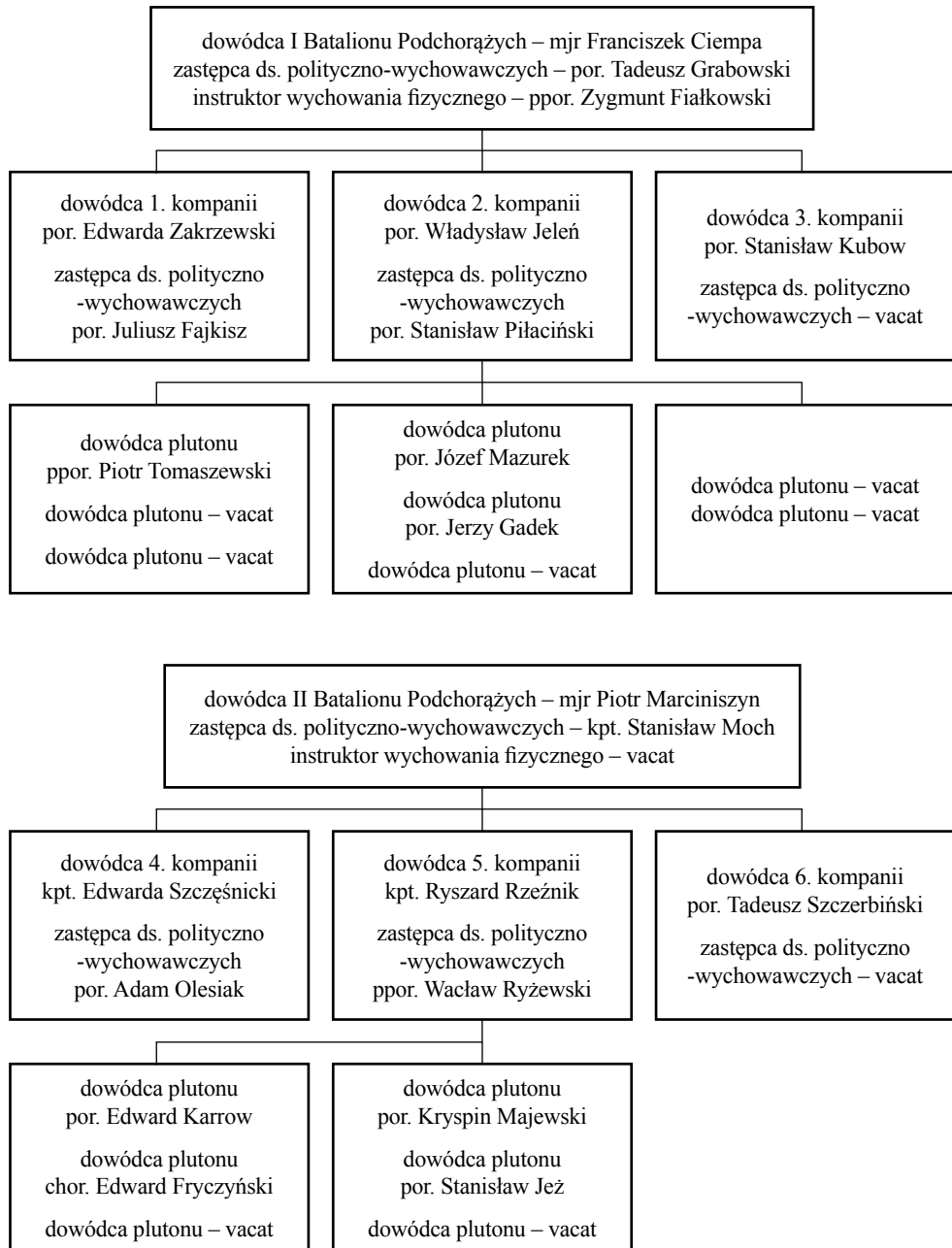
Schemat nr 2

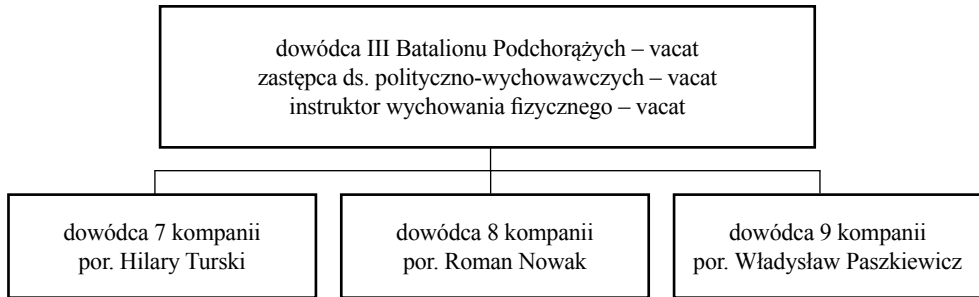
**Obsada personalna cykli przedmiotowych Oficerskiej Szkoły Piechoty nr 2
zgodnie z etatem nr 20/71 (28 września 1948 r.)**

Źródło: opracowanie autora na podstawie: CAW, sygn. 509/58/11773, s. 242-243.

Na proces kształcenia i formowania oczekiwanych postaw podchorążych istotny wpływ mieli oficerowie liniowi, bezpośredni dowódcy pododdziałów podchorążych. Celowe jest zatem przytoczenie obsady Oddziałów Szkolnych.

Schemat nr 3
Obsada personalna Oddziałów Szkolnych Oficerskiej Szkoły Piechoty nr 2
zgodnie z etatem nr 20/71 (28 września 1948 r.)

Źródło: opracowanie autora na podstawie: CAW, sygn. 509/58/11773, s. 243.

Zgodnie z rozkazem nr 20/116 w Oddziałach Szkolnych przewidziano 84 etaty. Organizacja dowództw trzech batalionów podchorążych była jednolita, ale różna była liczba kompanii strzeleckich w poszczególnych batalionach. Najpełniejsza obsada etatowa była w I Batalionie Podchorążych. Na stanowisko dowódcy wyznaczono mjr. Franciszka Ciempę, jego zastępcą do spraw polityczno-wychowawczych został por. Tadeusz Grabowski, a instruktorem wychowania fizycznego został ppor. Zygmunt Fiałkowski. Batalion miał trzy kompanie strzeleckie. W II Batalionie Podchorążych stanowiska objęło 11 oficerów. Dowódcą batalionu został mjr Piotr Marciniszyn. W III Batalionie Podchorążych nie wyznaczono dowództwa; wyznaczono jedynie, jako pełniących obowiązki, trzech dowódców kompanii: por. Hilarego Turskiego (7. kompania), por. Romana Nowaka (8. kompania) i por. Władysława Paszkiewicza (9. kompania).

Do oddziałów szkolnych skierowano 25 oficerów (29,7% ukompletowania). Spośród nich tylko dwóch było oficerami starszymi. Nawet przy założeniu, że pozostali oficerowie posiadali wystarczający zasób teoretycznej wiedzy wojskowej, to przecież nie mieli oni doświadczenia, nawyków i umiejętności instruktorsko-metodycznych, a ich liczba była niewystarczająca. Późniejsze oceny z przeprowadzonych kontroli i sprawdzianów w pełni potwierdziły te obawy.

Kierownictwo szkoły wiedziało o słabości tego elementu dowodzenia i wychowania, dlatego też ówczesny komendant gen. bryg. Aleksander Gembal, starał się o uzupełnienie braków kadrowych Oddziałów Szkolnych. Starania te okazały się skuteczne. Na mocy rozkazu szefa Departamentu Personalnego MON nr 676 z 20 września 1948 r. w dniu 21 października 1948 r. do szkoły przybyło 24 podporuczników, których komendant przydzielił do poszczególnych kompanii na stanowiska dowódców plutonów. Byli to jednak absolwenci wrześniowej promocji w Oficerskiej Szkole Piechoty nr 1 we Wrocławiu, których śladowe doświadczenie nie mogło mieć wpływu na efekty szkolenia i wychowania.

Gen. bryg. Stefan Zieliński

Już w trakcie roku szkoleniowego na wakujące etaty w kierowano kolejnych oficerów. Na mocy rozkazu dziennego nr 13 komendanta szkoły z 2 listopada 1948 r. stanowisko starszego wykładowcy łączności objął ppłk Aleksander Czerwiński, a stanowisko dowódcy 2. plutonu w 2. kompanii podchorążych – por. Józef Mer-cik. 5 listopada 1948 r. por. Józef Juchniewicz objął funkcję dowódcy 2. plutonu w 5. kompanii podchorążych, a por. Henryk Piotrowski – stanowisko dowódcy 3. plutonu na Kursie Doskonalenia Podoficerów Zawodowych⁸.

Rok 1948 był specyficznym okresem formowania kadry dydaktycznej szkół oficerskich Wojska Polskiego. Można z całą pewnością stwierdzić, że okres ten charakteryzował się przede wszystkim dużym nasileniem zmian wśród wykładowców, na które miały wpływ między innymi względy narodowościowe, czynniki polityczne i zawodowe.

Choć pierwszym komendantem i organizatorem Oficerskiej Szkoły Piechoty nr 2 był Polak, gen. bryg. Aleksander Gembal, to już 24 października 1948 r. nowym komendantem został Rosjanin, gen. bryg. Stefan Zieliński. Stanowisko to sprawował bardzo krótko – 21 grudnia 1948 r., po zdaniu swych obowiązków wyjechał do Warszawy. 28 grudnia 1948 r. nowym komendantem szkoły został kolejny Rosjanin, płk Franciszek Mierzwiński⁹.

11 sierpnia 1948 r., w związku z odejściem ppłk. Mariana Podniesieńskiego, nowym dyrektorem nauk został ppłk Apolinary Bystrzycki. Stanowisko to sprawował stosunkowo krótko, bo już 12 kwietnia 1949 r. zastąpił go ppłk Michał Olchowski¹⁰.

Rok 1948 charakteryzował się również pewną stabilizacją warunków pracy w dziedzinie szkolenia liniowego i ogólnego, na co wpływ miało: skompletowanie stanu osobowego podchorążych; pełne uzupełnienie kadry oficerów liniowych oraz wykładowców cywilnych; normalizacja warunków bytowych kadry i żołnierzy¹¹.

Płk Franciszek Mierzwiński

⁸ CAW, sygn. 509/58/11773, s. 406, 412 i 416.

⁹ CAW, sygn. 509/58/11773, s. 572, *Rozkaz dzienny nr 160 z 28 grudnia 1948 r.*

¹⁰ CAW, sygn. 509/58/11789, s. 301, *Rozkaz dzienny nr 85 z 12 kwietnia 1949 r.*

¹¹ CAW, sygn. 509/58/11775, s. 100, *Sprawozdanie kwartalne za okres od 1 października do 31 grudnia 1948 r. zastępcy komendanta OSP nr 2 z 15 stycznia 1949 r.*

W roku 1949 nie nastąpiły istotne zmiany w składzie kadry dydaktycznej. I choć większość kadry stanowili oficerowie skierowani do szkoły w 1948 r., to w 1949 r., po raz pierwszy szkoła uzupełniła ich liczbę swoimi najlepszymi absolwentami. Spośród absolwentów pierwszej promocji (8 maja 1949 r.) 20 podporuczników pozostawiono na etatach w szkole. Zapewniło to pełną obsadę stanowisk aparatu polityczno-wychowawczego i liniowego w pododdziałach szkolnych¹².

Nie był to jednak stan trwały, obsada stanowisk była zjawiskiem zmiennym. W sposób szczególny dotyczyło stanowisk oficerów politycznych. Problem obsady personalnej i rotacji kadry na stanowiskach aktualny był także w kolejnych latach.

15 marca 1951 r. w Oficerskiej Szkole Piechoty nr 2 obowiązywała następująca obsada personalna kadry dowódczej i dydaktycznej: komendantem szkoły był płk Franciszek Mierzwiński, jego zastępcą do spraw politycznych – mjr Czesław Podgórski, zastępcą komendanta a jednocześnie dyrektorem nauk – ppłk Stanisław Domagalski.

W Wydziale Politycznym na siedem etatów pracowało tylko pięciu oficerów (nieobsadzone było stanowisko zastępcy szefa Wydziału Politycznego i starszego instruktora organizacyjno-partyjnego).

Schemat nr 4

Obsada personalna Wydziału Politycznego Oficerskiej Szkoły Piechoty nr 2 zgodnie z etatem nr 20/116

zastępca komendanta ds. politycznych szef Wydziału Politycznego mjr Czesław Podgórski
zastępca szefa Wydziału Politycznego – vacat
starszy instruktor organizacyjno-partyjny – vacat
instruktor propagandowy – por. Aleksander Janaszek
instruktor ewidencji partyjnej – por. Stanisław Rzeszutek
kierownik klubu – ppor. Jerzy Marciniak
sekretarz komisji partyjnej – ppor. Jan Pilecki

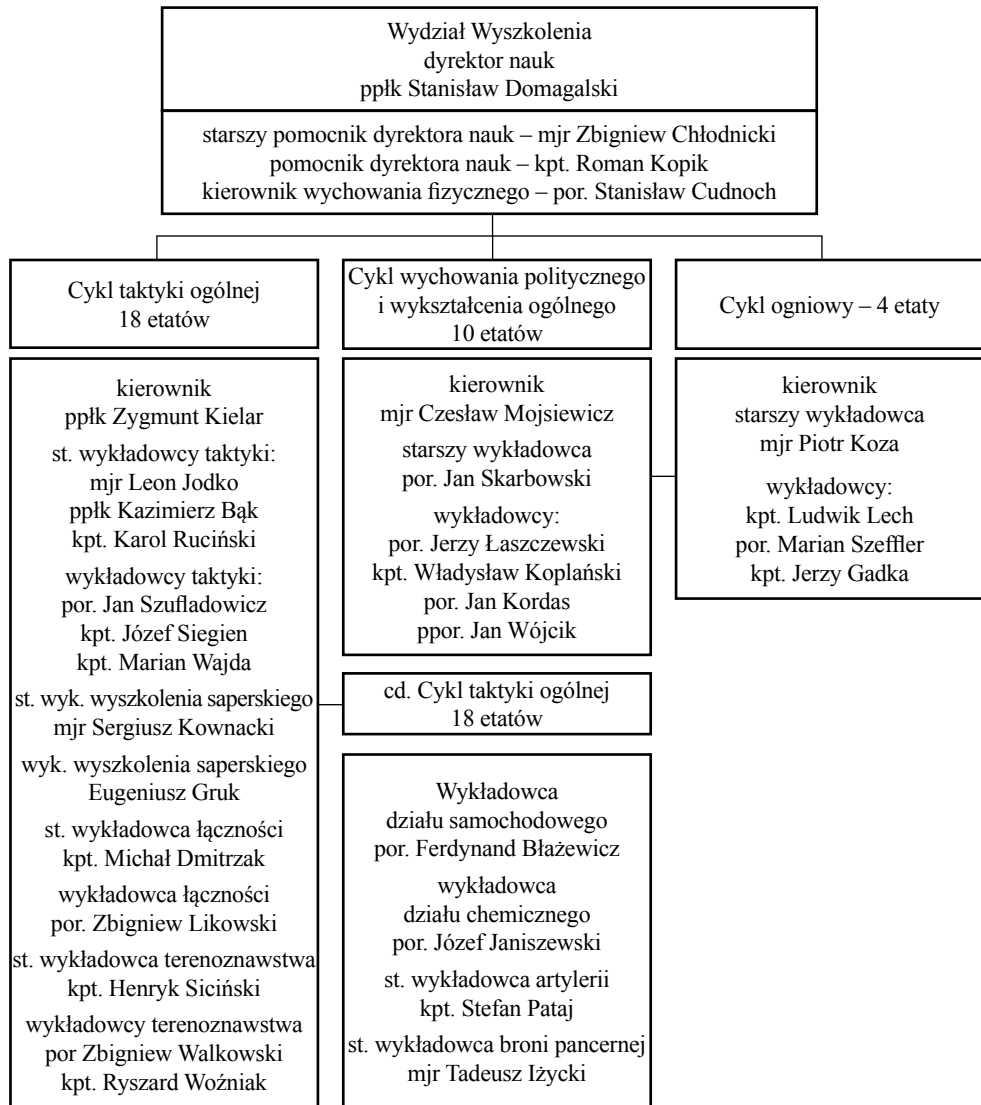
Źródło: opracowanie autora na podstawie: Archiwum Wojskowe w Oleśnicy [dalej: AWO], Oficerska Szkoła Piechoty nr 2 [dalej: OSP nr 2], sygn. 4432/55/3, s. 133-139, Sprawy personalne oficerskie, imienna etatowa obsada oficerów, 1951 r.

¹² CAW, sygn. 509/58/11776, s. 447, *Miesięczny meldunek informacyjny zastępcy komendanta do spraw polityczno-wychowawczych za okres od 1 do 31 maja 1949 r.*

Wszystkie kierownicze stanowiska w Wydziale Wyszkoenia były obsadzone. Starszym pomocnikiem dyrektora nauk został mjr Zbigniew Chłodnicki, pomocnikiem dyrektora nauk – kpt. Roman Kopik, a kierownikiem wychowania fizycznego – por. Stanisław Cudnoch.

Schemat nr 5

Obsada personalna cykli przedmiotowych Oficerskiej Szkoły Piechoty nr 2 zgodnie z etatem nr 20/116 (w 1951 r.)

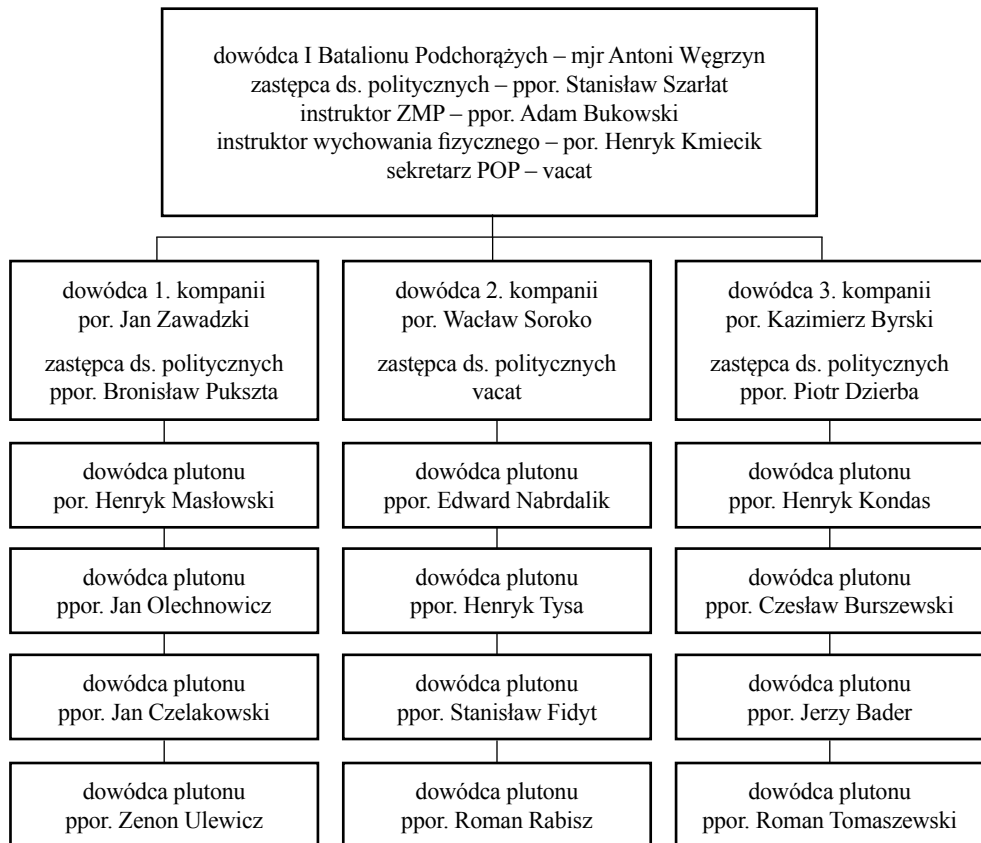
Źródło: opracowanie autora na podstawie: AWO, OSP nr 2, sygn. 4432/55/3, s. 133-139,
Sprawy personalne oficerskie, imienna etatowa obsada oficerów, 1951 r.

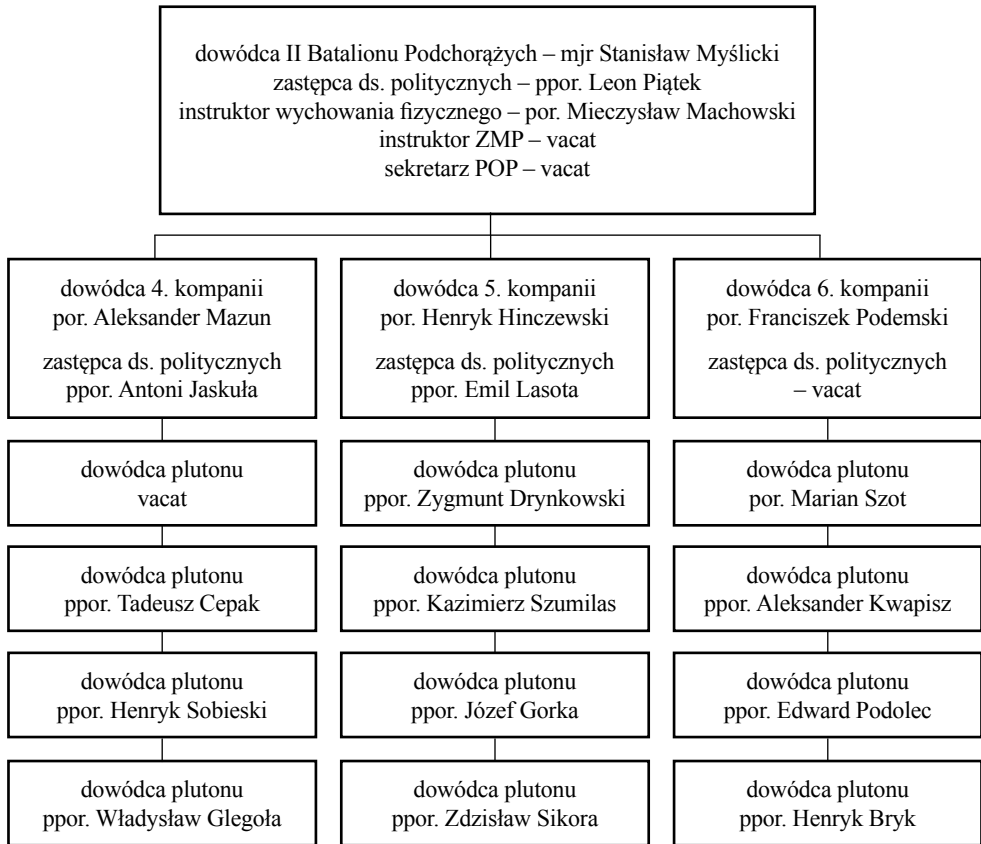
W Cyklu Taktyki Ogólnej wszystkie stanowiska (18 etatów) były obsadzone. Kierownikiem cyklu był ppłk Zygmunt Kielar. Na 10 etatów w Cyklu Wychowania Politycznego i Wykształcenia Ogólnego było obsadzone tylko 6 stanowisk.

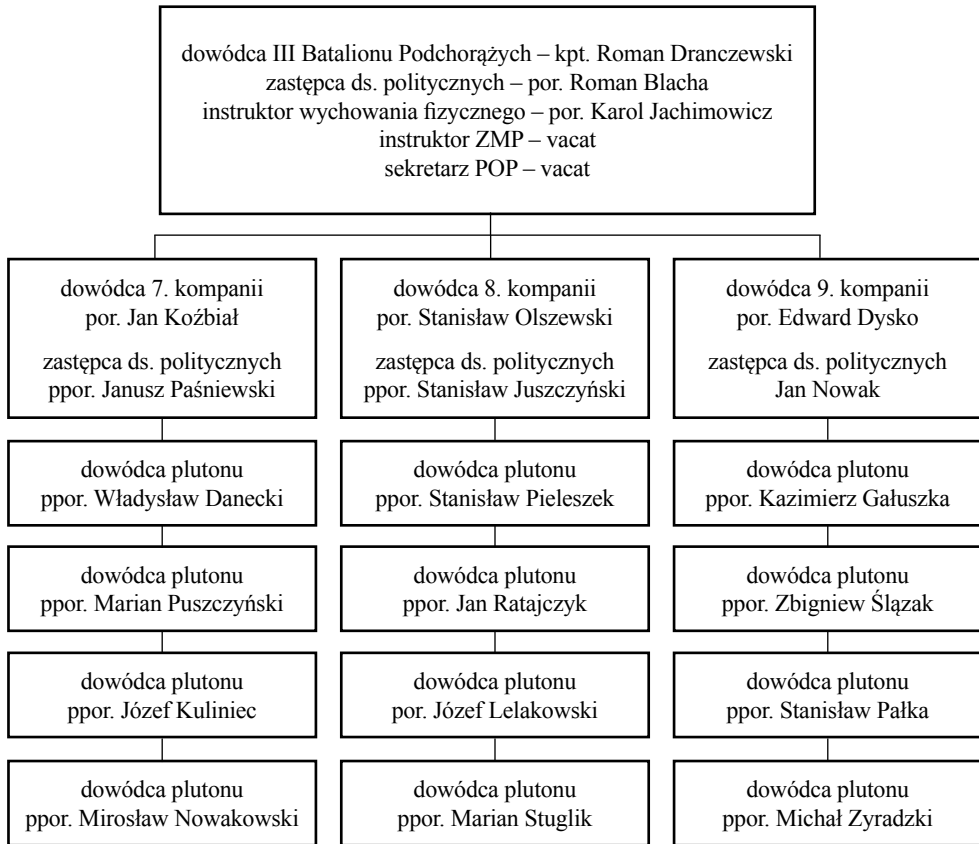
Tak jak w 1948 r., najpełniejsza obsada etatowa była w I Batalionie Podchorążych. Dowódcą jednostki był mjr Antoni Węgrzyn, jego zastępcą do spraw politycznych – ppor. Stanisław Szarłat, instruktorem ZMP – ppor. Adam Bukowski a instruktorem wychowania fizycznego – por. Henryk Kmiecik.

Schemat nr 6

Obsada personalna oddziałów szkolnych Oficerskiej Szkoły Piechoty nr 2 zgodnie z etatem nr 20/116 (w 1951 r.)

Źródło: opracowanie autora na podstawie: AWO, OSP nr 2, sygn. 4432/55/3, s. 133-139,
Sprawy personalne oficerskie, imienna etatowa obsada oficerów, 1951 r.

W II Batalionie Podchorążych na 23 etaty obsadzonych było 19. Wśród 4 wolnych stanowisk aż 3 dotyczyły funkcji oficerów politycznych (sekretarza POP, instruktora ZMP i zastępcy dowódcy kompanii do spraw politycznych) oraz 1 – dowódcy plutonu. Dowódcą batalionu był mjr Stanisław Myślicki. W III Batalionie Podchorążych na 23 etaty obsadzonych było 21. 2 wakujące dotyczyły stanowisk oficerów politycznych: sekretarza POP i instruktora ZMP. Dowódcą batalionu był kpt. Roman Dranczewski.

Pełną obsadę etatową Oficerska Szkoła Piechoty nr 2 osiągnęła dopiero w 1955 r., kiedy zapadły już decyzje o jej rozformowaniu, a tym samym rozwiązaniu zorganizowanego z taką dbałością zespołu kadry dydaktycznej i dowódczej. I choć część kadry otrzymała propozycje dalszej służby w szkolnictwie wojskowym, to został rozbity kolektyw dydaktyczno-dowódczy.

W okresie bezpośrednio poprzedzającym rozformowanie Oficerskiej Szkoły Piechoty nr 2 komendantem szkoły był ppłk Franciszek Ciempa, jego zastępcą do spraw politycznych – mjr Ignacy Żukowicz, a zastępcą komendanta do spraw wyszkolenia – ppłk Stanisław Domagalski. W Wydziale Wyszkożenia na 7 etatach służyło 6 oficerów.

Schemat nr 7

Obsada personalna Wydziału Politycznego Oficerskiej Szkoły Piechoty nr 2 zgodnie z etatem nr 20/344 (stan na 1955 r.)

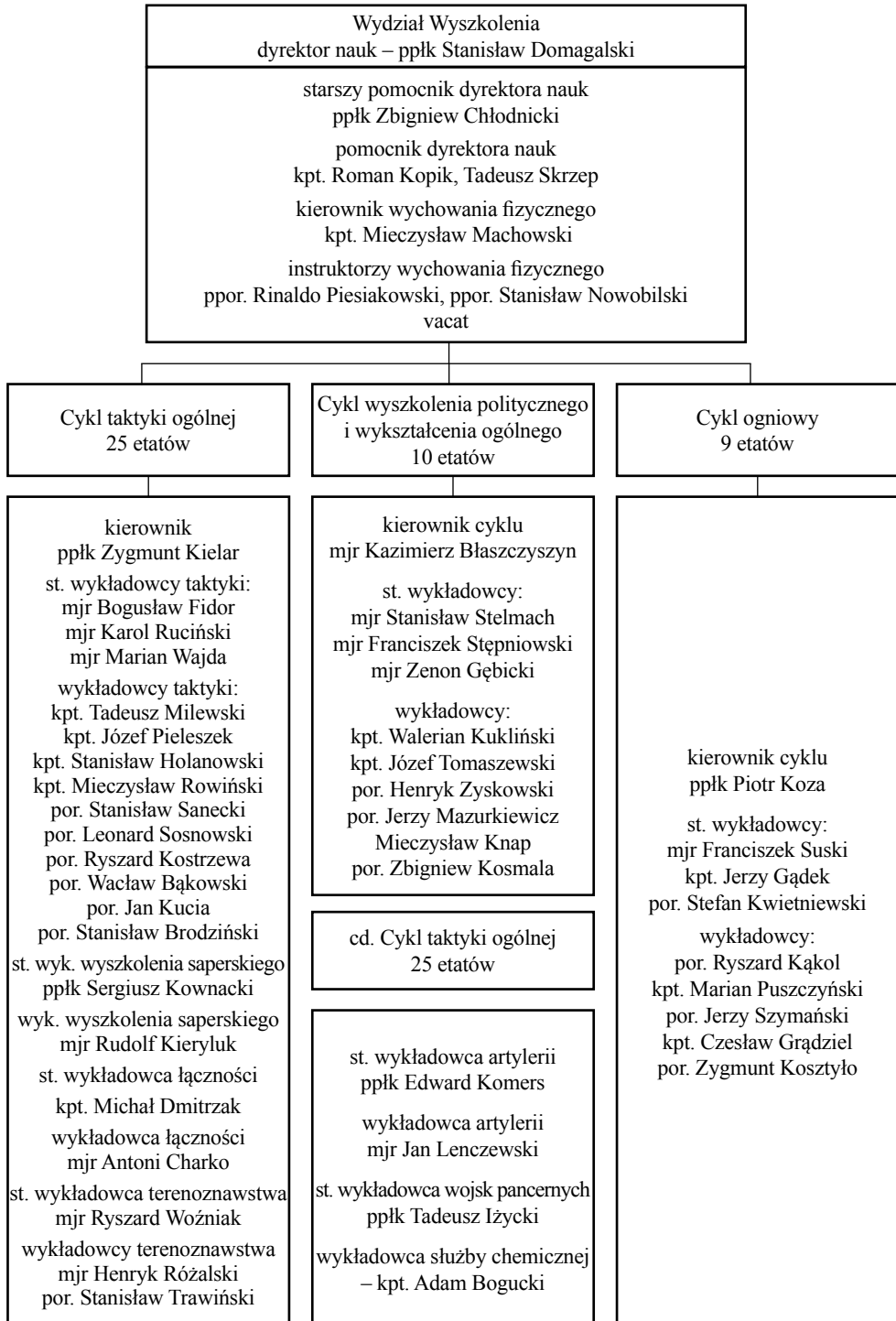
zastępca komendanta ds. politycznych szef Wydziału Politycznego – mjr Ignacy Żukowicz
zastępca szefa Wydziału Politycznego – kpt. Stanisław Skotnicki
sekretarz komisji partyjnej – por. Feliks Pawlukiewicz
st. instruktor organizacji partyjnej – kpt. Mieczysław Burda
instruktor propagandy i agitacji – por. Józef Mieczysław Wanielista
instruktor ewidencji partyjnej – por. Władysław Sawicki
pomocnik szefa wydziału ds. ZMP – kpt. Adam Bukowski
kierownik klubu – por. Jan Danielewski
kierownik biblioteki – Tadeusz Klimkowski

Źródło: opracowanie autora na podstawie: AWO, OSP nr 2, sygn. 5279/55/5, s. 133-139,
Sprawy personalne oficerskie, imienna etatowa obsada oficerów, 1955 r.

Schemat nr 8

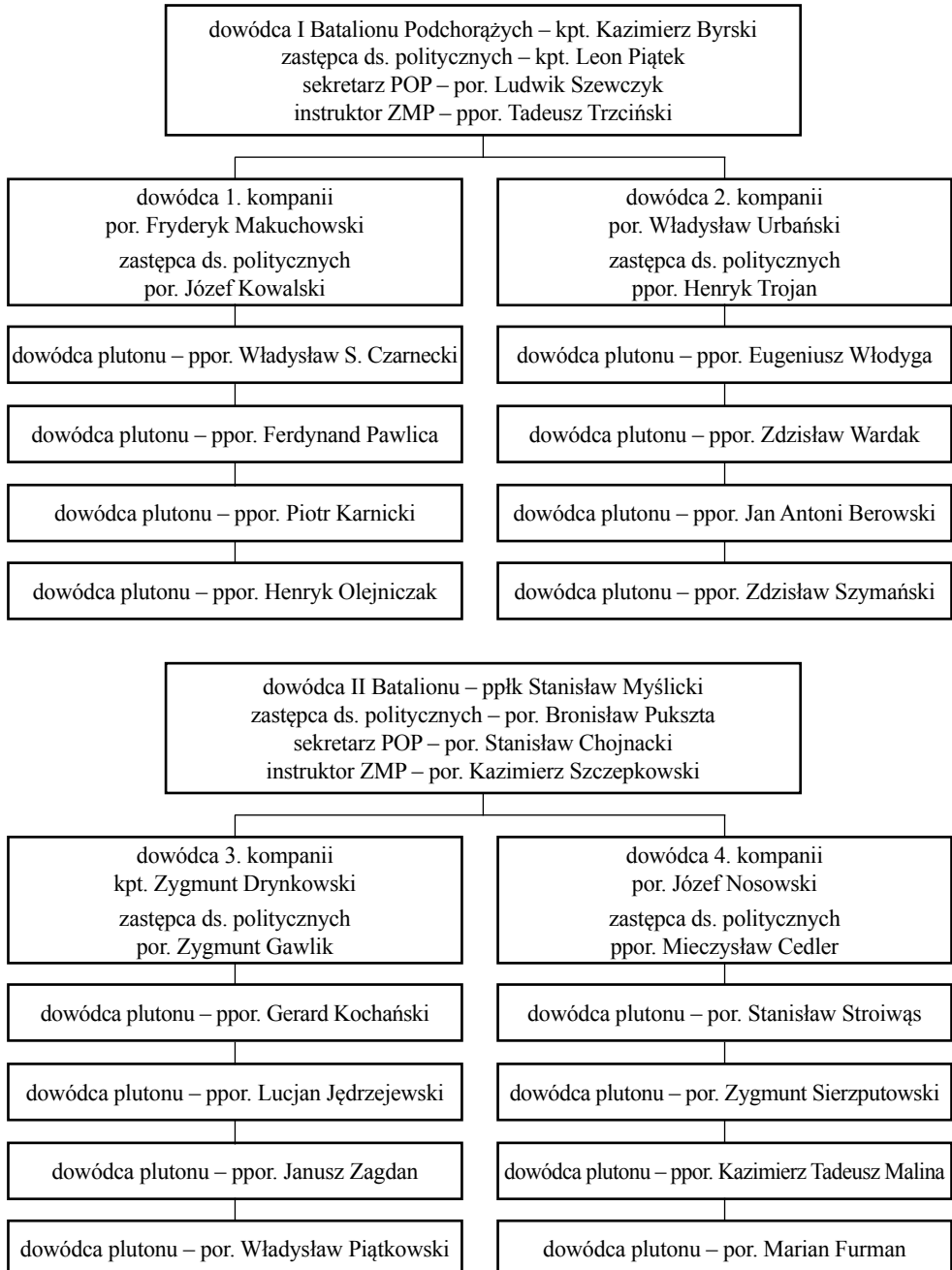
Obsada personalna cykli przedmiotowych Oficerskiej Szkoły Piechoty nr 2 zgodnie z etatem nr 20/334 (stan na 1955 r.)

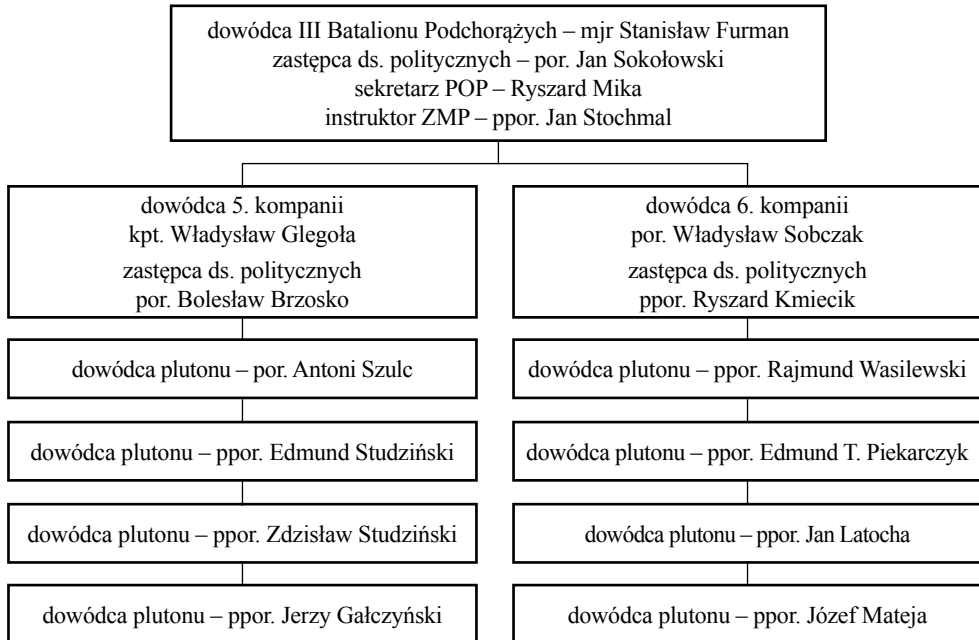
Źródło: opracowanie autora na podstawie: AWO, OSP nr 2, sygn. 5279/55/5, s. 133-139,
Sprawy personalne oficerskie, imienna etatowa obsada oficerów, 1951 r.

Schemat nr 9

**Obsada personalna batalionów podchorążych Oficerskiej Szkoły Piechoty nr 2
zgodnie z etatem nr 20/334 (stan na 1955 r.)**

Źródło: opracowanie autora na podstawie: AWO, OSP nr 2, sygn. 5279/55/5, s. 133-139,
Sprawy personalne oficerskie, imienna etatowa obsada oficerów, 1955 r.

Ze względu na brak danych źródłowych trudno uchwycić zmiany struktury kadry dydaktycznej i dowódczej pod względem pochodzenia społecznego. Pierwsze pełne zestawienie zawiera załącznik pt. „Obsada personalna kadry oficerskiej Oficerskiej Szkoły Piechoty nr 2 wg stanu na dzień 1 kwietnia 1953 r.”¹³ Dowiadujemy się z niego, że w Komendzie szkoły, Wydziale Politycznym, Dziale Nauk oraz trzech batalionach podchorążych służyło w tym czasie 16 oficerów starszych i 100 oficerów młodszych.

Wśród oficerów starszych pochodzeniem robotniczym legitymowało się 10 osób (63%), trzech oficerów miało pochodzenie chłopskie, a kolejnych trzech pochodzenie inteligenckie (po 18,5%). Prawie wszyscy, bo 14 na 16, byli członkami PZPR (płk Franciszek Mierzwiński był członkiem KPZR). Bezpartyjnym był mjr Roman Kopik i mjr Sergiusz Kownacki. Mieli stosunkowo krótki staż żołnierski. W wojsku (Armia Czerwona) od 1 września 1926 r. służył jedynie ówczesny komendant szkoły płk Franciszek Mierzwiński. Urodzony 3 lutego 1907 r. ppłk Stanisław Domagalski, dyrektor nauk, żołnierzem LWP był od 3 lipca 1945 r. Dłużej od niego służyli m.in. mjr Roman Kopik, pomocnik szefa Wydziału Wyszkożenia (od 15 października 1944 r.) i ppłk Zbigniew Chłodnicki, starszy pomocnik szefa Wydziału Wyszkożenia (od 1 listopada 1944 r.). Najdłuższy staż wojskowy posiadał mjr Antoni Węgrzyn, dowódca I Batalionu Podchorążych (od 10 maja 1943 r.) i mjr Stanisław Myślicki, dowódca II Batalionu Podchorążych (od 17 czerwca 1943 r.).

¹³ AWO, OSP nr 2, sygn. 5273/55/5, Sprawy personalne oficerskie, imienna obsada oficerów, 1953 r.

Tabela nr 1
KADRA DYDAKTYCZNO-WYCHOWAWCZA
OFICERSKIEJ SZKOŁY PIECHOTY NR 2 (stan na 1 kwietnia 1953 r.)

Grupa organizacyjna	Pochodzenie społeczne								Przynależność organizacyjna						Staż wojskowy						Uwagi
	Rob.	%	Chłop.	%	Intel.	%	Inne	%	PZPR	%	ZMP	%	Bez-party.	%	Ponad 20 lat	%	5-10	%	Do 5 lat	%	
Komenda																					
oficerowie starsi	2	2	100,0							2	100,0				1	50,0	1	50,0			1-KPZR
oficerowie młodszy	2			2	100,0					1	50,0	1	50,0				1	50,0	1	50,0	
Vacat	1																				
Wydział Polityczny																					
oficerowie starsi																					
oficerowie młodszy	6	2	34,0	4	66,0					6	100,0								6	100,0	
Vacat	3																				
Dział Naukowy																					
oficerowie starsi	11	5	45,0	3	27,0	2	18,0	1	9,0	9			2				11	100,0			
oficerowie młodszy	28	16	57,0	10	36,0	2	7,0			16	57,0		12	43,0			28	100,0			
1. Batalion Podchor.																					
oficerowie starsi	1	1	100,0							1	100,0						1	100,0			
oficerowie młodszy	23	13	56,0	10	44,0					18	78,0	4	17,0	1	5,0		5	22,0	18	78,0	
2. Batalion Podchor.																					
oficerowie starsi	1	1	100,0							1	100,0						1	100,0			
oficerowie młodszy	20	5	25,0	10	50,0	5	25,0			11	55,0	9	45,0				3	15,0	17	85,0	
Vacat	2																				
3. Batalion Podchor.																					
oficerowie starsi	1	1	100,0							1	100,0						1	100,0			
oficerowie młodszy	21	15	71,0	6	19,0					17	81,0	3	14,0	1	5,0		6	29,0	15	71,0	
Vacat	2																				
Razem																					
oficerowie starsi	16	10	63,0	3	18,5	3	18,5			14	87,5		2	12,5	1	6,0	15	94,0			
oficerowie młodszy	100	51	51,0	42	42,0	7	7,0			69	69,0	17	17,0	14	14,0		43	43,0	57	57,0	
Vacat	7																				

Źródło: AWO, OSP nr 2, sygn. 5273/55/5, Sprawy personalne oficerskie, imienna etatowa obsada oficerów, 1953 r.

Wśród oficerów młodszych, 51 miało pochodzenie robotnicze, 42 chłopskie i 7 pochodzenie inteligenckie. Upartyjnienie wśród nich było zdecydowanie mniejsze. Tylko 69 było członkami PZPR, 17 było członkami Związku Młodzieży Polskiej i aż 14 było bezpartyjnych. Bezpartyjni byli m.in. kpt. Stanisław Cudnoch, kierownik Cyklu Wychowania Fizycznego, kpt. Ryszard Woźniak i wykładowca terenoznawstwa, ppor. Juliusz Wiącek.

Skład kadry dydaktycznej Oficerskiej Szkoły Piechoty nr 2 był, w pewnym sensie, odbiciem ogólnego w wojsku trendu wzrostu liczby oficerów pochodzenia robotniczego i chłopskiego.

Należy stwierdzić, że w roku 1953 kadrę dydaktyczną szkoły tworzyli wychowankowie „ludowego” Wojska Polskiego. Jedyńm oficerem sowieckim był komendant, płk Franciszek Mierzwiński. Z końcem grudnia 1953 r., już po jego zwolnieniu ze stanowiska komendanta Oficerskiej Szkoły Piechoty nr 2, do szkoły przybył sowiecki doradca wojskowy ppłk Michał Gusiew.

Problem wykształcenia ogólnego i wojskowego kadry dydaktycznej jest niezmiernie złożony. W pierwszym okresie istnienia szkoły kadrę oficerską tworzyli w równej mierze wychowankowie „ludowego” Wojska Polskiego, oficerowie wyszkoleni w okresie II Rzeczypospolitej i sowieci służący w Wojsku Polskim. Stopniowy odpływ, a raczej eliminacja kadry oficerskiej II RP oraz wyjazd oficerów sowieckich spowodował, że pozostali tylko oficerowie, którzy wykształcenie wojskowe zdobywali w okresie trwania II wojny światowej lub bezpośrednio po niej. Byli to zatem absolwenci kursów oficerskich o skróconych wojennych programach, a następnie – kursów doskonalących.

Braki w wykształceniu ogólnym kadry komendant Oficerskiej Szkoły Piechoty nr 2 uznawał za istotny i wymagający jak najszybszego uzupełnienia, nie tylko w pierwszym okresie istnienia szkoły. Z myślą o kadrze dydaktycznej już w styczniu 1949 r. zorganizowano w szkole kurs doskonalący, I i III klasę gimnazjum oraz I klasę liceum. Zapisano do niej 45 oficerów, ale w kwietniu 1949 r. kursy rozwiązano z powodu niskiej frekwencji¹⁴. Do kwestii doksztalcania kadry powrócono jeszcze w tym samym roku. We wrześniu 1949 r. 45 oficerów (3 kapitanów, 8 poruczników i 34 podporuczników) i 3 podoficerów zawodowych otrzymało zezwolenie komendanta na podjęcie nauki w gimnazjum ogólnokształcącym w roku szkolnym 1949/1950¹⁵. Było to 6 dowódców kompanii, 21 dowódców plutonu, 6 wykładowców, 8 zastępców dowódców kompanii i batalionu do spraw politycznych oraz 7 innych żołnierzy zawodowych.

¹⁴ Z. Kuśmierek, op. cit., s. 91.

¹⁵ CAW, sygn. 509/58/11790, s. 360, *Rozkaz dzienny komendanta nr 213 z 13 września 1949 r.*

Tabela nr 2
Wykształcenie ogólne kadry OSP nr 2 w 1949 r.

Poziom wykształcenia	Liczba oficerów	% ogółu kadry
Matura lub tzw. mała matura	41	29,5%
Od 1 do 3 klas gimnazjum	49	35,2%
Szkoła podstawowa	46	33,1%
Mniej niż 7 klas szkoły podstawowej	3	2,2%

Źródło: opracowanie autora na podstawie: CAW, sygn. 509/58/11776, s. 716.

Kontynuowanie nauki w gimnazjum ogólnokształcącym lub liceum znacznie obciążało doksztalających się żołnierzy zawodowych, a także szkołę, bowiem zgodnie z rozkazem komendanta uczący się byli zwalniani z zajęć popołudniowych. Rodziło to niesnaski i psuło atmosferę w środowisku samej kadry, dodatkowo obciążonej nowymi obowiązkami. Kwestii doksztalania się żołnierzy zawodowych nie udało się skutecznie rozwiązać w szkole do końca jej istnienia¹⁶. Różne były przyczyny tego stanu rzeczy, jednak istotne wśród nich znaczenie miała duża rotacja na poszczególnych stanowiskach w szkole.

O ile w tym okresie doksztalanie się żołnierzy zawodowych było tylko ich problemem (choć przełożeni wykazywali zrozumienie i okazywali pewną pomoc, to jego formy i zasady nie zostały całkowicie uregulowane), o tyle działania na rzecz pogłębiania wiedzy wojskowej kadry dydaktycznej i dowódczej były ujęte w programach szkolenia (doskonalenia).

Doskonalenie i podnoszenie kwalifikacji kadry dydaktycznej i dowódczej Oficerskiej Szkoły Piechoty nr 2 było znaczące tym bardziej, że oficerowie ci przybyli z różnych jednostek i różne było ich przygotowanie do zawodu. Brakowało im przede wszystkim przygotowania do pracy w szkole oficerskiej, gdzie istotne znaczenie ma działanie w ramach zespołów tworzących kolektyw odpowiedzialny za cały proces kształcenia podchorążych.

Wysiłki mające na celu podniesienie kwalifikacji kadry dydaktycznej i dowódczej były różnorakie, podejmowane na różnych płaszczyznach. Podstawowym przedsięwzięciem mającym na celu pogłębienie wiedzy wojskowej kadry dydaktycznej i dowódczej były zajęcia doskonalące, organizowane przed rozpoczęciem szkolenia na kursach zasadniczych (program szkolenia dla oficerów – 140 godzin,

¹⁶ 28 lipca 1955 r. komendant Oficerskiej Szkoły Piechoty nr 2 w rozkazie dziennym nakazał zorganizować, w roku szkolnym 1955/1956, VIII, IX, X i XI klasę szkoły ogólnokształcącej dla oficerów, podoficerów zawodowych, pracowników cywilnych oraz członków rodzin wojskowych.

dla dowódców plutonów – 220 godzin rocznie). Zajęcia prowadzono dwa razy, a w grupach dowódców plutonów – trzy razy w miesiącu. Nacisk kładziono głównie na wyszkolenie taktyczne oraz szkolenie polityczne.

Już 5 lipca 1948 r. dokonano podziału kadry na trzy grupy szkoleniowe, z którymi prowadzono zajęcia polityczne (pierwsza grupa liczyła 18 oficerów, druga grupa także 18 oficerów i trzecia grupa – 14 oficerów)¹⁷. Pierwsze zajęcia polityczno-wychowawcze dla oficerów pierwszej i drugiej grupy odbyły się 20 lipca 1948 r. Zajęcia na temat „Przegląd międzynarodowy” prowadził ppor. Marian Jaworski¹⁸.

Kolejne uregulowania programu szkolenia powszechnego i politycznego kadry Oficerskiej Szkoły Piechoty nr 2 znalazły się w rozkazie dziennym komendanta nr 137 z 30 listopada 1948 r. Podstawą tych uregulowań szkoleniowych był rozkaz ministra obrony narodowej nr 0263/III z 7 października 1948 r. oraz instrukcja Głównego Zarządu Polityczno-Wychowawczego nr 118 z 16 października 1948 r. dotycząca szkolenia politycznego oficerów¹⁹.

W rozkazie objaśniono, że szkolenie powszechne powinno obejmować cały korpus oficerski, nie wyłączając oficerów polityczno-wychowawczych. Zajęcia miały być przeprowadzane w pierwszą i третią sobotę każdego miesiąca, w godzinach od 8.00 do 10.00, w dwóch grupach szkoleniowych liczących odpowiednio 78 i 40 oficerów.

Program szkolenia powszechnego obejmował wykłady oraz seminaria. Program zaprezentowany w rozkazie komendanta z 30 listopada 1948 r. zawierał dwa cykle tematyczne: „Naukę o Polsce współczesnej” i „Naukę o świecie współczesnym”. Szczegółowy wykaz tematów został zaprezentowany w tabeli nr 3. Natomiast dobór tematów potwierdzał fakt, że program szkolenia służył indoktrynacji kadry oficerskiej.

Inspekcja przeprowadzona w dniach od 17 do 21 lipca 1950 r. przez Główny Zarząd Wyszkozenia Bojowego przygotowanie kadry Oficerskiej Szkoły Piechoty nr 2 oceniła na czwórkę, ale już podczas inspekcji przeprowadzonej w terminie 12-16 marca 1951 r. kadra uzyskała ocenę zaledwie dostateczną. Na stopień dostateczny oceniono przygotowanie kadry także podczas trzeciej inspekcji szkoły w dniach od 13 do 18 marca 1952 r.²⁰

¹⁷ CAW, sygn. 509/58/11773, s. 24, *Rozkaz dzienny komendanta nr 10 z 5 lipca 1948 r.*

¹⁸ Rozkazem z 26 VII 1948 r. wprowadzono nowy podział oficerów na grupy szkoleniowe z zajęć politycznych. CAW, sygn. 509/58/11773, s. 79, *Rozkaz komendanta Oficerskiej Szkoły Piechoty nr 2 nr 27 z 26 lipca 1948 r.*

¹⁹ CAW, sygn. 509/58/11773, s. 489.

²⁰ CAW, Główny Zarząd Wyszkozenia Bojowego [dalej: GZWB], sygn. IV.505.3.395, s. 407, *Formularz oficerskiej szkoły z 15 grudnia 1952 r.*

Tabela nr 3
Program szkolenia powszechnego oficerów Oficerskiej Szkoły Piechoty nr 2
w okresie od 4 grudnia 1948 r. do 21 maja 1949 r.

Termin zajęć	Temat wykładu lub seminarium	
4 grudnia 1948 r.	Powstanie i istota państwa – 1 godz. Związek Radziecki – państwo zwycięskiego socjalizmu cz. 1 – 1 godz.	Seminarium Wykład
18 grudnia 1948 r.	Związek Radziecki – państwo zwycięskiego socjalizmu cz. 1 – 1 godz. Związek Radziecki – państwo zwycięskiego socjalizmu cz. 2 – 1 godz.	Seminarium Wykład
8 stycznia 1949 r.	Związek Radziecki – państwo zwycięskiego socjalizmu cz. 2 – 1 godz. Wojska burżuazyjne instrumentem walki klas – 1 godz.	Seminarium Wykład
22 stycznia 1949 r.	Wojska burżuazyjne instrumentem walki klas – 1 godz. Powtórzenie tematów „Nauka o Polsce współczesnej” – 1 godz.	Seminarium Seminarium
5 lutego 1949 r.	Powtórzenie tematów „Nauka o Polsce współczesnej” – 2 godz.	Seminarium
19 lutego 1949 r.	Kraje demokracji ludowej – 2 godz.	Wykład
5 marca 1949 r.	Powtórzenie tematów cyklu „Nauka o świecie współczesnym” – 2 godz.	Seminarium
19 marca 1949 r.	Charakter państwa demokracji ludowej – 2 godz.	Wykład
2 kwietnia 1949 r.	Charakter państwa demokracji ludowej – 1 godz. Narody walczące o wolność – 1 godz.	Seminarium Wykład
16 kwietnia 1949 r.	Narody walczące o wolność – 1 godz. Gospodarka demokracji ludowej – 1 godz.	Seminarium Wykład
7 maja 1949 r.	Gospodarka demokracji ludowej – 1 godz. USA organizatorem obozu imperialistycznego – 1 godz.	Seminarium Wykład
21 maja 1949 r.	USA organizatorem obozu imperialistycznego – 1 godz. Zagadnienia przebudowy wsi polskiej – 1 godz.	Seminarium Wykład

Źródło: opracowanie na podstawie CAW, sygn. 509/58/11773, s. 491.

Poziom wiedzy wojskowej i wyszkolenia politycznego kadry dydaktycznej i dowódczej Oficerskiej Szkoły Piechoty nr 2 oceniany był podczas kontroli i inspekcji. Nie zawsze te oceny były satysfakcjonujące.

Dla procesu kształcenia podchorążych, problem przygotowania kadry był jak najbardziej istotny i w dużym stopniu decydował o wynikach w nauce. Doceniał to komendant Oficerskiej Szkoły Piechoty nr 2. Wyrazem troski o rozwój i szkolenie kadry jest m.in. rozkaz nr 5 z 8 lutego 1952 r., w którym uznał, że *ogólny poziom oficerów podniósł się bardzo nieznacznie, a w niektórych działach wyszkolenia nawet się obniżył*²¹.

Podstawą do takiej oceny kadry były wyniki sprawdzianu przeprowadzonego 16 stycznia 1952 r. Wskazywały na słabą znajomość (większości oficerów) pistoletu wz. 33 i kbk oraz nieumiejętność przestrzeliwania broni. Na zajęciach potwierdziła się również słaba znajomość regulaminów i nieumiejętność ich stosowania w praktyce²².

Komendant Oficerskiej Szkoły Piechoty nr 2 uważał, że występujące niedociągnięcia wynikały z niedostatecznej pracy oficerów nad podniesieniem swych kwalifikacji i odbijały się ujemnie na szkoleniu i wychowaniu podchorążych. Stwierdzał: *Nie znając należycie broni, nie umiejąc stosować w praktyce zasad regulaminowych oficerowie nie mogą odpowiednio nauczać, kontrolować i wymagać od podchorążych. Tutaj ma swe źródło bierna postawa wielu oficerów wobec faktu naruszania zasad regulaminowych przez podwładnych, wskutek czego niejednokrotnie podchorążowie przyswajają sobie szkodliwe nawyki*²³.

Ostre słowa komendanta były w pełni uzasadnione, bowiem styczniowe strzelanie kontrolne z pistoletu wz. 33 również wykazało obniżenie umiejętności strzeleckich kadry. Wykonanie tego strzelania (a raczej niewykonanie) przedstawione jest w zestawieniu.

Wydział Polityczny, Ogólny i Kwatermistrzostwo	- 41,6 % wykonania
Wydział Wyszkożenia	- 58,8% wykonania
1 baon podchorążych	- 70,6% wykonania
2 baon podchorążych	- 55,0% wykonania
3 baon podchorążych	- 58,3% wykonania
Podoficerowie zawodowi	- 38,4% wykonania ²⁴ .

Niska ocena kadry zawarta w przytoczonym rozkazie potwierdza tezę, że dobór kadry do Oficerskiej Szkoły Piechoty nr 2 był raczej przypadkowy. Oficerowie nie mieli nawyku samodzielnej pracy. Jedyнным sposobem zmuszenia ich do stałego, systematycznego poszerzania wiedzy i ćwiczenia umiejętności – zdaniem kome-

²¹ AWO, OSP nr 2, sygn. 4434/55/3, s. 451-456.

²² AWO, OSP nr 2, sygn. 4434/55/3, s. 451.

²³ AWO, OSP nr 2, sygn. 4434/55/3, s. 451.

²⁴ AWO, OSP nr 2, sygn. 4434/55/3, s. 451.

danta – były często organizowane egzaminy oraz sprawdziany z różnych dziedzin wiedzy wojskowej. Komendant nakazał zatem, aby do 20 lutego 1952 r. przeprowadzić egzaminy dla wszystkich oficerów, podoficerów, podchorążych i szeregowców szkoły ze znajomości Regulaminu Dyscyplinarnego Sił Zbrojnych.

Należy podkreślić, że zawarta w rozkazie szkoleniowym ocena kadry była dogłębna i świadczyła o wręcz znakomitym rozpoznaniu zdolności i umiejętności oficerów przez komendanta i jego najbliższych współpracowników. Została ona też, niestety, potwierdzona podczas marcowej inspekcji Głównego Zarządu Wyszkolenia Bojowego (dostateczne przygotowanie kadry). W tej sytuacji niezbędne stało się opracowanie sposobu systemowego rozwiązania kwestii m.in. samokształcenia kadry dydaktycznej i dowódczej.

Prawne uregulowanie zagadnienia uzupełniania wykształcenia zawierał rozkaz ministra obrony narodowej nr 0114/MON z 31 października 1951 r., polecający oficerom uzupełnić wykształcenie w zakresie co najmniej 9 klas²⁵, a także rozkaz nr 021/MON z 24 lutego 1953 r., nakazujący dowódcom wszystkich szczebli umożliwienie oficerom regularnego uczestniczenia w kursach dokształcających i otoczenie ich należytą opieką²⁶. W rozkazie z lutego 1953 r. minister obrony narodowej uznał, że przyczyną tylko niewielkiej skuteczności uzupełniania wykształcenia ogólnego był brak pomocy w umożliwieniu regularnego uczęszczania do szkoły ze strony dowódców i aparatu politycznego, którzy nie zawsze interesowali się dokształcaniem ogólnym oficerów oraz ich postępami w nauce. Skrócony okres trwania nauki wymagał systematycznego i intensywnego szkolenia, i wielu oficerów, którym nie umożliwiono regularnego uczęszczania do szkoły, nie mogło podołać nauce i w końcu zrezygnowało z jej kontynuowania.

Pragnąc zapewnić osiągnięcie pozytywnych rezultatów akcji uzupełniania wykształcenia ogólnego, minister obrony narodowej uznał, że niezbędne są działania przełożonych nie tylko na szczeblu jednostek. Stąd też stosowne polecenia do wykonania na poszczególnych szczeblach dowodzenia, m.in. dla dowódców okręgów wojskowych i rodzajów wojsk i służb – aby kontrolowali stworzone przez dowódców jednostek możliwości i warunki kontynuowania przez nich nauki oraz ograniczyli do niezbędnego minimum przenoszenie służbowe w czasie roku szkolnego dokształcających się oficerów, szczególnie do garnizonów, w których nie ma wojskowych szkół ogólnokształcących.

W sytuacji gdy znaczna część podchorążych Oficerskiej Szkoły Piechoty nr 2 nie posiadała wymaganego wówczas wykształcenia ogólnego i miała duże trud-

²⁵ Dz. Rozk. Tajnych MON, 1951, nr 13, poz. 40.

²⁶ Cz. Grzelak, *Wyższa Szkoła Piechoty w Rembertowie*, Warszawa 1984, s. 102.

ności z opanowaniem materiału zawartego w programie, istotne było właściwe planowanie zajęć i ich prowadzenie na wysokim poziomie, w sposób zrozumiały dla wszystkich podchorążych. Warunek ten na ogół trudno było spełnić, głównie ze względu na nadmierne obciążenie części wykładowców pracą dydaktyczną.

Formalną podstawą do przydziału zajęć, nie tylko z podchorążymi, były wprowadzone w sierpniu 1948 r. normy dydaktyczne²⁷. Przykładowo roczne pensum kadry dydaktycznej Oficerskiej Szkoły Piechoty nr 2 wynosiło: kierownika cyklu – 700 godzin, starszego wykładowcy – 800, wykładowcy – 900, a instruktora – 1100 godzin.

Na roczny okres szkolenia należało także naliczać wykłady i ćwiczenia, repetycje i egzaminy ujęte w programie zajęć, wykłady w grupach doskonalenia oficerów, konsultacje i instruktáže. Za godziny nadliczbowe wypłacano wynagrodzenie, które wynosiło (w starej walucie) dla: kierownika cyklu – 225 zł za godzinę, starszego wykładowcy – 200 zł, wykładowcy – 175 zł, instruktora – 125 zł. Normy dydaktyczne nie uwzględniały zróżnicowania poszczególnych przedmiotów pod względem ilości czasu potrzebnego na przygotowanie tematu zajęć. Nowe normy dydaktyczne dla szkół oficerskich wprowadzono na mocy zarządzenia ministra obrony narodowej nr 44/MON z 25 sierpnia 1951 r.

Tabela nr 4
Normy dydaktyczne OSP nr 2 w 1951 r.

Stanowisko etatowe	Roczna norma godzinowa według grup przedmiotów		
	Przedmioty społeczno-polityczne	Przedmioty specjalne	Przedmioty ogólnokształcące i ogólnowojskowe
Kierownik cyklu	480	600	680
Zastępca kierownika cyklu	520	640	720
Starszy wykładowca	560	680	760
Wykładowca	680	800	880

Źródło – opracowanie na podstawie CAW, sygn. 509/58/11813, s. 139.

Przepisy zarządzenia ministra obrony narodowej pozwalały komendantowi Oficerskiej Szkoły Piechoty nr 2 zmniejszyć o 10-20% normy wykładowcom, zajmującym stanowiska dydaktyczne i służbowe, np. starszego wykładowcy łączności i szefa łączności szkoły.

²⁷ Ibidem, s. 103.

Do kwestii pensum oraz dodatku szkolnego określonego w zarządzeniu nr 44/MON z 25 sierpnia 1951 r. odnieśli się komendanci szkół oficerskich. W piśmie komendanta Oficerskiej Szkoły Piechoty nr 2 do Głównego Zarządu Wyszkożenia Bojowego z 14 listopada 1951 r. znajdujemy odniesienie do pięciu tematów:

- a) Wykonanie norm godzinowych: specyfika szkolenia w szkołach oficerskich nie pozwala na zastosowanie do wszystkich przedmiotów jednakowych norm. Ujęcie przedmiotów w jedną grupę spowoduje, że – opierając się na tych normach – jedni będą mogli wykonać normy z dużą nadwyżką, inni norm nie wykonają. Podał przykład: starszy wykładowca łączności, po zmniejszeniu normy o 20% dla pełniącego funkcję szefa łączności (norma – 576 godzin) wypracuje dodatkowo ponad 451 godzin, co spowoduje wypłacenie dodatkowo 5560 zł, a wykładowca taktyki na kursie jednorocznym wypracuje tylko 484 godzin (norma – 960 godzin).
- b) Normy godzinowe najbardziej właściwe (i realne) w warunkach Oficerskiej Szkoły Piechoty nr 2: system stosowania norm w warunkach Oficerskiej Szkoły Piechoty nr 2 jako całość jest niewłaściwy. Jeśli zostanie ustalony, to trzeba go aktualizować na każdy rok, ponieważ zmieniają się etaty kadry, zmieniają się programy i liczba godzin na poszczególne przedmioty, istnieje możliwość zlecenia zorganizowania nowego kursu, są różnice w profilach szkoleniowych czy liczbie grup szkoleniowych. Wartość dydaktyczna, poziom wiedzy oraz nawyki metodyczne wykładowców nie pozwalają w wielu wypadkach na równomierne ich obciążenie i ustalenie z góry liczby godzin, które mogą przepracować. Zadaniem każdego wykładowcy jest nauczenie nakazanych w programie treści; ażeby to osiągnął nie może być krępowany normą godzin, ilością konsultacji czy kontroli. W warunkach Oficerskiej Szkoły Piechoty nr 2 nakazane normy nie będą sprawiedliwe, gdyż nie będzie w nich uwzględniona (w szczególności) indywidualna praca każdego wykładowcy.
- c) Prace kadry, jakie należy wliczyć do norm godzinowych: każda praca powinna być wliczona do norm.
- d) Uregulowanie kwestii zajęć dowódców pododdziałów: dowódcy pododdziałów szkolnych powinni prowadzić zajęcia ze szkolenia taktycznego (pojedynczy strzelec i drużyna), szkolenia chemicznego (niektóre tematy), szkolenia strzeleckiego, musztry i regulaminów. Inne nakazane im zajęcia należy uważać za zlecane.
- e) Inne uwagi: nie należy ograniczać liczby konsultacji i kontroli; trudne do osiągnięcia są normy dla kierowników cykli, przy ustalaniu norm pominięci zostali kierownicy i instruktorzy wychowania fizycznego oraz oficerowie polityczni z Wydziału Politycznego i Wydziału Wyszkożenia.

Biorąc pod uwagę specyfikę pracy OSP nr 2 oraz wymagania programowe komendant zaproponował następujące normy dla poszczególnych oficerów:

Kierownik cyklu politycznego	- 420 godzin
Starszy wykładowca	- 480 godzin
Wykładowca	- 720 godzin
Kierownik cyklu taktyki ogólnej	- 450 godzin
Starszy wykładowca taktyki	- 700 godzin
Wykładowca	- 800 godzin
Starszy wykładowca broni panc.	- 600 godzin
Wykładowca broni panc.	- 800 godzin
Kierownik wychowania fizycznego	- 450 godzin
Kierownik cyklu ogniowego	- 450 godzin
Wykładowca cyklu ogniowego	- 740 godzin

Ogólny wniosek komendanta Oficerskiej Szkoły Piechoty nr 2 brzmiał: przywrócić i wypłacić zaległy dodatek szkolny, nie stosować norm godzinowych dla wykładowców oraz przydzielić odpowiednie duże kwoty z których będzie można wynagrodzić oficerów za wysiłek i wyniki pracy²⁸.

Rezultatem tych konsultacji było kolejne zarządzenie ministra obrony narodowej nr 96/MON z 10 września 1952 r. w sprawie ustalenia norm dydaktycznych dla personelu nauczającego szkół wojskowych²⁹.

Tabela nr 5
Normy dydaktyczne OSP nr 2 w 1952 r.

Stanowisko etatowe	Roczna norma godzinowa według grup przedmiotów		
	Przedmioty społeczno-polityczne	Przedmioty specjalne	Przedmioty ogólnokształcące i ogólnowojskowe
Kierownik cyklu	480	640	720
Starszy wykładowca	600	720	800
Wykładowca	720	880	980

Źródło: opracowanie na podstawie AWO, OSP nr 2, sygn. 4434/55/3, s. 340.

²⁸ CAW, GZWB, sygn. IV.505.3.344, s. 544-550, *Uwagi odnośnie do dodatku szkolnego i norm godzinowych dla wykładowców*; CAW, sygn. 509/58/11813, s. 139-140, *Wnioski i uwagi do pracy wykładowców przy analizie zarządzenia nr 44/MON w sprawie ustalenia zajęć pedagogicznych*.

²⁹ Dz. Rozk. MON, 1952, nr 25, poz. 127.

Z porównania norm dydaktycznych obowiązujących w Oficerskiej Szkole Piechoty nr 2 w 1951 i 1952 r. wynika, że zostały one bardziej zróżnicowane. Uwzględnione zostały wcześniejsze postulaty, aby do pensum zaliczać np. czas przeznaczony na poprawianie i ocenianie prac pisemnych, kierowanie praktyką w jednostkach wojskowych, w fabrykach i zakładach produkcyjnych. W 3 punkcie zarządzenia zapisano ponadto, że dodatkowe wynagrodzenie przyznawać może wykładowcom komendant szkoły po zakończeniu roku szkolnego, uwzględniając liczbę godzin i jakość pracy pedagogicznej wykonywanej ponad normę – pod warunkiem przydzielenia na ten cel specjalnego funduszu. Podstawę do wypłaty dodatkowego wynagrodzenia (premi) stanowił rozkaz dzienny komendanta szkoły.

Wyrazem przedstawionego stosunku komendanta do opisanych kwestii było również promowanie rozwoju kadry dydaktycznej i dowódczej Oficerskiej Szkoły Piechoty nr 2. Naturalną drogą rozwoju kadry, w pierwszych latach istnienia szkoły, były studia w Wyższej Szkole Piechoty w Rembertowie. Pierwszą grupę oficerów, którzy zostali zakwalifikowani na przeszkolenie w 1949 r. (po złożeniu pomyślnego egzaminu) tworzyli: kpt. Kazimierz Bukowy (wykładowca taktyki ogólnej), kpt. Ryszard Rzeźnik (dowódca 5. kompanii), kpt. Edward Szcześnicki (dowódca 4. kompanii), por. Hilary Turski (dowódca 7. kompanii) i por. Stanisław Jeż (dowódca plutonu w 5. kompanii)³⁰.

W każdym kolejnym roku typowano w szkole od trzech do pięciu oficerów na przeszkolenie w WSP, np. w roku szkolnym 1951/1952 na szkolenie zakwalifikowało się pięciu oficerów: por. Czesław Styrna (pomocnik dyrektora nauk), kpt. Ludwik Lech (wykładowca cyklu ogniowego), kpt. Stanisław Chmielewski (wykładowca cyklu ogniowego), kpt. Roman Dranczewski (dowódca III Batalionu Podchorążych) i por. Waław Soroko (dowódca kompanii), a w roku szkolnym 1952/1953 na szkolenie zakwalifikowało się kolejnych trzech dowódców kompanii: por. Henryk Hinczewski, por. Jan Koźbiał i por. Jan Olechnowicz, a także por. Jan Czerniak (wykładowca cyklu ogniowego) i por. Józef Kulinić (były dowódca plutonu podchorążych)³¹.

Na początku lat 50. XX w. oferta edukacyjna dla kadry oficerskiej znacznie się powiększyła. Powstała Akademia Sztabu Generalnego, Wojskowa Akademia Techniczna i Akademia Wojskowo-Polityczna. Uczelnie te były dostępne również dla kadry Oficerskiej Szkoły Piechoty nr 2. Przykładowo w roku 1951 studia w ASG rozpoczęli trzej oficerowie szkoły: por. Jan Zawadzki, por. Aleksander Mazun (dowódca kompanii) i por. Jan Olechnowicz (dowódca plutonu).

³⁰ CAW, sygn. 509/58/11790, s. 382, *Rozkaz dzienny nr 203 z 1 września 1949 r.*

³¹ AWO, OSP nr 2, sygn. 4434/55/3, s. 638, *Wykaz zakwalifikowanych słuchaczy na studia w Wyższej Szkole Piechoty w 1952/1953.*

Wszechstronne działania służbowe i partyjne, mające na celu podniesienie poziomu wykształcenia kadry, podejmowane na początku lat 50. XX w. we wszystkich szkołach oficerskich piechoty, nie przyniosły oczekiwanych rezultatów. Stwierdzenie takie znajduje się w materiałach Głównego Inspektora Wyszkożenia Bojowego, przygotowanych na odprawę komendantów oficerskich szkół piechoty w dniu 7 maja 1954 r.

Ta kategoriyczna ocena znajdowała potwierdzenie w wynikach kontroli przeprowadzonych w szkołach w zimowym okresie szkolenia. Ujawniono wówczas wiele braków i niedociągnięć. Stwierdzono m.in., że zasadniczym błędem popełnianym powszechnie w szkołach jest bezmyślne szkołarstwo polegające na tym, że kształcenie nastawione jest głównie na osiągnięcie jak najlepszych wyników podczas egzaminów końcowych, a nie na przygotowanie podchorążych do przyszłej pracy w jednostkach³².

Ten zarzut Głównego Inspektora Wyszkożenia Bojowego dotyczył wszystkich szkół, również Oficerskiej Szkoły Piechoty nr 2. Natomiast samej jeleniogórskiej szkole poświęcono jeszcze inne oceny i uwagi.

Podczas kontroli na 22 egzaminowanych podchorążych III rocznika z wstrzelania się oraz prowadzenia i poprawiania skuteczności ognia aż 18 otrzymało oceny niedostateczne. Komisja odpowiedzialnością za to obarczyła wykładowców przedmiotu artylerii, którzy bądź sami posiadali niewielką wiedzę z dziedziny kierowania ogniem moździerzy, bądź wiedzę posiadali, lecz przekazywali ją podchorążym w niewłaściwy sposób, podając suche formuły i wzory na obliczanie danych, zamiast w sposób zrozumiały i pogładowy wyjaśniać i ćwiczyć te zadania praktycznie, aż do chwili gdy podchorążowie opanują je perfekcyjnie³³.

Ponadto uznano, że brakuje współpracy wykładowców przedmiotów specjalnych z wykładowcami cyklu taktyki, choć taktyka stanowi podstawę treści wyszkolenia bojowego. Z tego też powodu zajęcia z przedmiotów specjalnych nie zapewniały – w ocenie komisji inspekcyjnej – w pełni wyszkolenia taktycznego, co powinno być ich właściwym celem.

Kolejny zarzut dotyczył zasad organizacji życia koszarowego i przestrzegania ustaleń regulaminowych. Jako negatywny przykład posłużyła sprawa podchorążego Drynkowskiego z Oficerskiej Szkoły Piechoty nr 2, który za opieszale wykonywanie rozkazu został czterokrotnie ukarany: po raz pierwszy – trzydniowym aresztem zwykłym, po raz drugi i trzeci – dwudniowym aresztem zwykłym, i po raz czwarty – służbą poza kolejnością. W raporcie końcowym komisja zadała retoryczne pytanie

³² CAW, GZWB, sygn. IV.505.3.377, s. 358-359.

³³ Wykładowcy Oficerskiej Szkoły Piechoty nr na kursie metodycznym artylerii otrzymali oceny dostateczne.

o zasadę stopniowania kar. Stwierdzenie, że *niski poziom wykształcenia podchorążych to przede wszystkim skutek słabego przygotowania kadry* było, moim zdaniem, krzywdzące dla tego środowiska. Niewątpliwie znaczący był brak gruntownego przygotowania kadry do pełnienia obowiązków wykładowców i dowódców. Ale i doskonale wykształcenie kadry nie uzdrowiłoby całkowicie procesu szkolenia podchorążych. Wszak równie istotnymi elementami procesu szkoleniowego, poza kadrami dydaktyczną i dowódczą, byli sami podchorążowie i władze szkoły. Prawdą jest, że brak odpowiedniego wykształcenia ogólnego i nierzadko wojskowego wykładowców odbijał się negatywnie na jakości i poziomie zajęć. Jednak zdecydowana większość kadry, w miarę możliwości, uzupełniała swoje wykształcenie oraz doskonaliła się w ramach nauki indywidualnej i praktyk w jednostkach oraz poprzez udział w inspekcjach jednostek.

Z całą stanowczością należy podkreślić, że kadra dydaktyczna i dowódcza Oficerskiej Szkoły Piechoty nr 2 pracowała w tym czasie dobrze. Świadczą o tym m.in. liczne wyróżnienia, typowanie na studia do WSP i ASG, awanse oraz przyznane odznaczenia państwowe.

Opinie takie wyrażają również ówczesni podchorążowie: *kadra dydaktyczna w większości była dobrze przygotowana do zajęć i ćwiczeń. Jednym z najważniejszych przedmiotów była, wspomniana już, taktyka piechoty. W tym czasie zajęcia z taktyki prowadzone były według zasad obowiązujących w czasie drugiej wojny światowej, w której niektórzy wykładowcy brali udział. Ciekawe było odwoływanie się, w uzasadnionych przypadkach, do podobnych rozwiązań w czasie minionej wojny. W ten sposób prowadził zajęcia mjr Tadeusz Milewski. Taka metoda powodowała, że podchorąży, a później oficer, zapamiętywał rozwiązania optymalne w danej sytuacji. [...] Należy jednak zwrócić uwagę na fakt prowadzenia zajęć w sposób mało interesujący (odczytywanie napisanego konspektu) przez niektórych oficerów cyklu przedmiotów społeczno-politycznych. Przyczyną tego był brak przygotowania ogólnego i niski poziom intelektualny prowadzących zajęcia oficerów. Niektórzy oficerowie borykali się z problemami językowymi. Niewielka część oficerów to byli Polacy – reemigranci z Francji. Ówczesne władze polskie zakładały wówczas, że są oni najbardziej „pewni” pod względem politycznym. W związku z tym kierowano ich do pracy w Urzędach Bezpieczeństwa, służbie więziennej i aparacie politycznym w wojsku. Niektórzy z nich byli wykładowcami, mimo że nie posługiwali się dobrze językiem polskim (należy jednak zaznaczyć, że błędna polszczyzna nie była cechą wszystkich oficerów reemigrantów z Francji). Ogólnie – zajęcia polityczne były mało interesujące. Wielu podchorążych nie rozumiało przedstawianej problematyki. Dodać do tego trzeba, że podchorąży często był zdezorientowany, ponieważ w czasie gdy przebywał na urlopie w środowisku*

cywilnym, słyszał całkowicie inne opinie³⁴ oraz: moim zdaniem kadra dydaktyczna Oficerskiej Szkoły Piechoty nr 2 była bardzo dobrze przygotowana do prowadzenia różnego rodzaju zajęć, ćwiczeń i konsultacji. Mieliliśmy wielu ulubionych wykładowców, których nazwiska w części zostały zapomniane. Zaliczam do nich: por. Stanisława Trawińskiego (wykładowcę terenoznawstwa), kpt. Stefana Kwiecińskiego (wykładowcę nauki o broni), ppor. Stanisława Nowobilskiego (oficera wychowania fizycznego), kpt. Rudolfa Kieryluka (wykładowcę problematyki saperkiej) i mjr. Antoniego Charko (wykładowcę łączności)³⁵.

Zgadzam się w znacznym stopniu z przytoczonymi ocenami. Uważam, że młodzi oficerowie, którzy przecież nie mieli większego doświadczenia w pracy dydaktycznej, poprzez systematyczne kształcenie i samokształcenie zdołali nie tylko osiągnąć niezłe wyniki indywidualne, lecz również zgrać się w całość, utworzyć kolektyw poczuwający się do pełnej odpowiedzialności za poziom wykształcenia własny, jak i podchorążych. Potwierdzeniem tej tezy były wyniki egzaminów państwowych w 1954 r. Były to pierwsze w historii Oficerskiej Szkoły Piechoty nr 2 egzaminy, podczas których podchorążowie otrzymali ze wszystkich przedmiotów oceny dobre, a uzyskana średnia ocen wyniosła 4,02.

Należy żałować, że rozformowanie szkoły w 1955 r. rozbiło ten kolektyw. 36 oficerów przeszło do pracy w Oficerskiej Szkole Radiotechnicznej przeniesionej do Jeleniej Góry³⁶, 6 otrzymało skierowanie na Kursy Doskonalenia Oficerów Piechoty (ppłk Sergiusz Kownacki, mjr Bogusław Fidor, mjr Marian Wajda, kpt. Jerzy Gądek, por. Stanisław Kuśnierz i ppor. Heliodor Chmielewski), 9 – do Ośrodka Wyszczolenia Oficerów Rezerwy nr 1 (mjr Jan Lenczewski, kpt. Mieczysław Rowiński, kpt. Witold Tomczyk, por. Ryszard Kostrzewa, por. Stanisław Sanecki, por. Leonard Sosnowski, por. Jerzy Szymański, por. Władysław Urbański i ppor. Stanisław Sokołowski), 9 znalazło się w Oficerskiej Szkole Piechoty nr 1 we Wrocławiu (ppłk Edward Komers, mjr Rudolf Kieryluk, kpt. Mieczysław Machowski, kpt. Tadeusz Milewski, por. Stefan Kwietniewski, por. Tadeusz Skopiak, ppor. Stanisław Nowobilski, ppor. Aleksander Sekowski i ppor. Józef Żydowicz), 13 w Oficerskiej Szkole Piechoty nr 3 w Elblągu (mjr Franciszek Suski, kpt. Zbigniew Kotowicz, kpt. Artur Łukaszewicz, por. Lucjan Jędrzejewski, ppor. Władysław Czarnecki, ppor. Zdzisław Kaźmierski, ppor. Jaj Latocha, ppor. Stanisław Lassak, ppor. Ferdynand Pawlica, ppor. Edmund Piekarczyk,

³⁴ *Relacja prof. dr. hab. Tadeusza Kmiecika, podchorążego Oficerskiej Szkoły Piechoty nr 2 w latach 1954-1955*, zbiory autora.

³⁵ *Relacja prof. dr. hab. Juliana Babuli, podchorążego Oficerskiej Szkoły Piechoty nr 2 w latach 1954-1955*, zbiory autora.

³⁶ Z. Kuśmerek, op. cit., s. 95.

ppor. Edmund Studziński, ppor. Mieczysław Szott i ppor. Rajmund Wasilewski). Jeden oficer (mjr Roman Kopik) trafił do Akademii Sztabu Generalnego Wojska Polskiego w Warszawie a 5 znalazło się w dyspozycji szefa Sztabu Generalnego Wojska Polskiego (kpt. Zygmund Drynkowski, kpt. Władysław Glegoła, por. Jan Kucia, ppor. Zdzisław Szymański i ppor. Eugeniusz Włodyga). Kolejnych 5 oficerów trafiło do Korpusu Kadetów im. Generała Karola Świerczewskiego (por. Władysław Piątkowski, por. Stanisław Stroiwąs, por. Antoni Szulc, ppor. Kazimierz Gawlik i ppor. Henryk Olejniczak), a jeden otrzymał etat w Zarządzie Akademii Wojskowych, Szkół i Kursów Oficerskich (kpt. Stanisław Holanowski)³⁷.

Pamiętkowe zdjęcie grupy nowo mianowanych oficerów, absolwentów Oficerskiej Szkoły Piechoty nr 2. Jelenia Góra 1954 r.

Zarówno struktury, jak i organizacja Oficerskiej Szkoły Piechoty nr 2 ulegały w całym okresie funkcjonowania szkoły zmianom wynikającym ze zmieniających się zadań stawianych szkolnictwu wojskowemu. Nie zawsze były one przemyślane i adekwatne do zadań wyznaczanych w szkole. To, że szkoła te zadania wykonała, było zasługą przede wszystkim sprawnych działań komendy szkoły, a także pracy kadry dydaktycznej i dowódczej. Ze szczególnym uznaniem należy odnieść do kadry dydaktycznej, spośród której wielu oficerów, przed skierowaniem do Jeleniej Góry, nie posiadało doświadczenia w tym zakresie. Sukcesem OSP-2 było to, że –

³⁷ Zestawienie wykonano na podstawie wyciągów z rozkazów personalnych MON nr 651/MON z 17 IX 1955 r., nr 9 z 19 IX 1955 r., nr 10 z 30 IX 1955 r. i nr 693/MON z 30 IX 1955 r. Conf.: AWO, OSP nr 2, sygn. 5279.55.6.

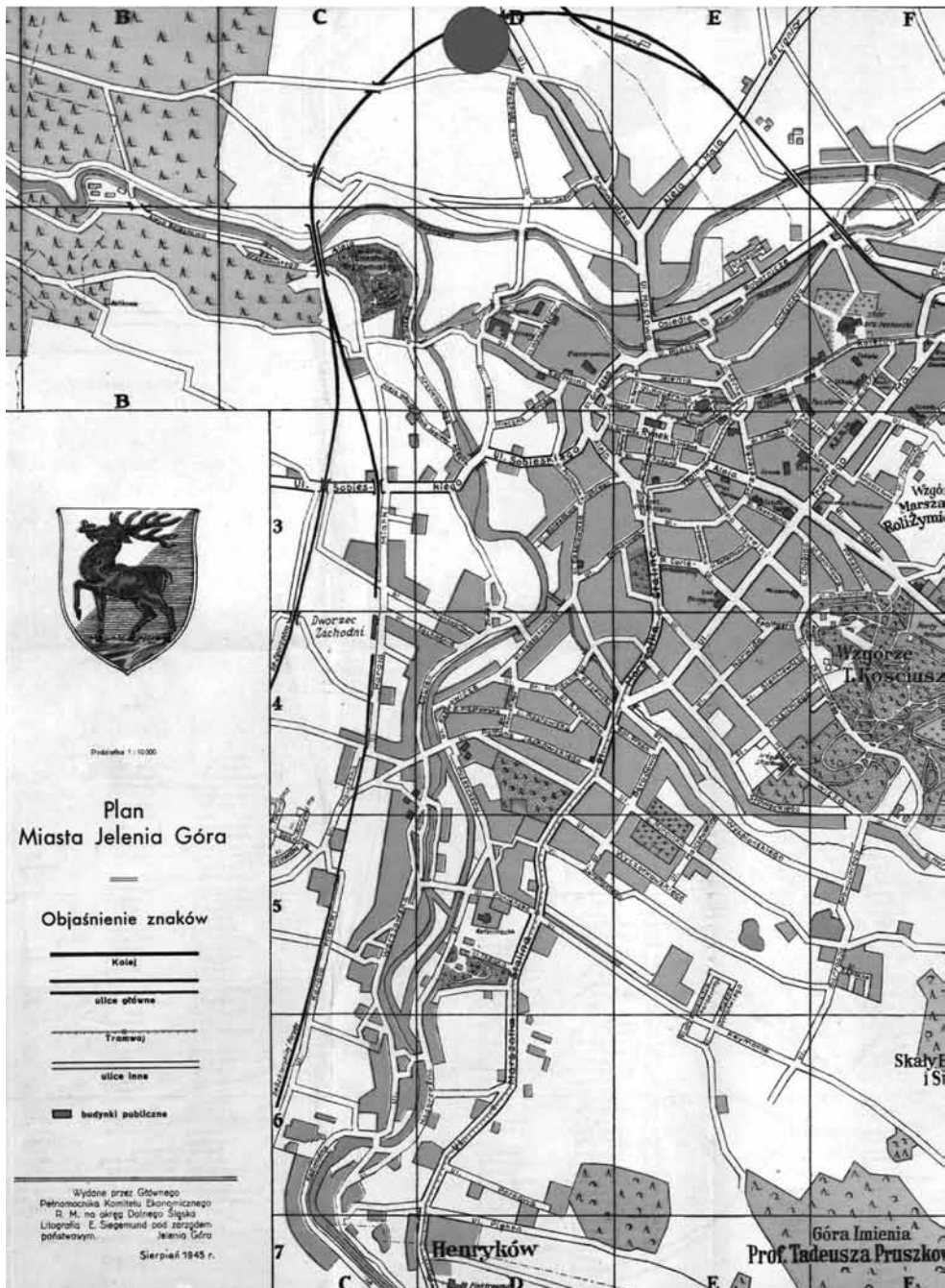
mimo dużych fluktuacji kadry – udało się pozyskać i utrzymać oficerów oddanych sprawie kształcenia. A szkoła wypromowała ponad 3 000 polskich oficerów oraz przeprowadziła doksztalcenie około 2 000 oficerów na kursach krótkoterminowych (od kilku do kilkunastu tygodni).

ZAŁĄCZNIKI

Kadra Oficerskiej Szkoły Piechoty nr 2 skierowana do dyspozycji dowódcy Wojsk Lotniczych i Obrony Przeciwlotniczej Obszaru Kraju na podstawie rozkazu personalnego nr 693/MON z 16 października 1955 r.

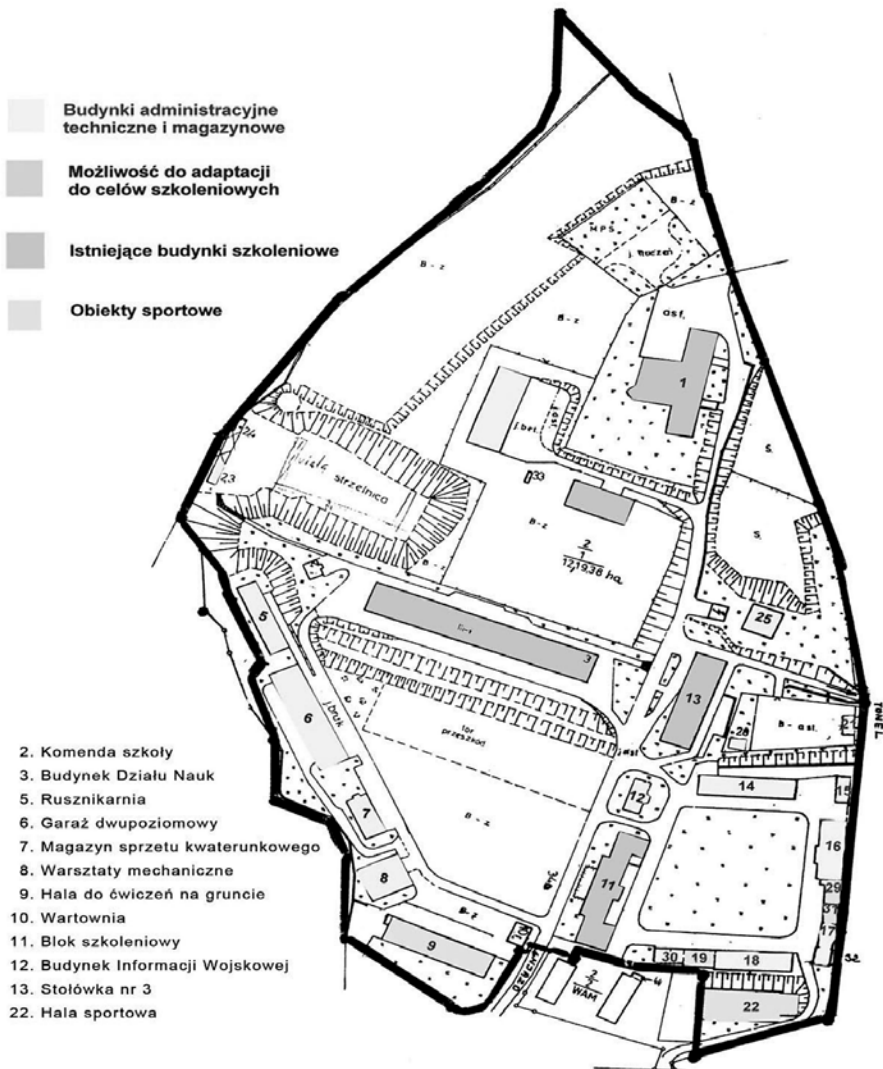
1. mjr Gębicki Zenon	20. por. Wanielista Mieczysław
2. mjr Stelmach Stanisław	21. por. Zyskowski Henryk
3. mjr Stępniewski Franciszek	22. ppor. Cedler Mieczysław
4. kpt. Skotnicki Stanisław	23. ppor. Kmiecik Ryszard
5. por. Knap Mieczysław	24. ppor. Klimkowski Tadeusz
6. por. Pawlukiewicz Feliks	25. ppor. Stochmal Jan
7. kpt. Bukowski Adam	26. ppor. Trojan Henryk
8. kpt. Burda Mieczysław	27. ppor. Trzeciński Tadeusz
9. kpt. Kukliński Walerian	28. ppłk Bartosiński Bolesław
10. kpt. Tomaszewski Józef	29. ppor. Berowski Jan
11. por. Chojnacki Stanisław	30. mjr Chmielewski Stanisław
12. por. Danielecki Jan	31. mjr Byrski Kazimierz
13. por. Klempnerowski Ryszard	32. kpt. Makuchowski
14. por. Kowalski Józef	33. ppor. Ślanda Stanisław
15. por. Mazurkiewicz Jerzy	34. ppor. Karnicki Piotr
16. por. Mika Ryszard	35. kpt. Ruciński Karol
17. por. Sawicki Władysław	36. ppor. Morzyc Stanisław
18. por. Szczepkowski Kazimierz	37. ppor. Maleja Józef
19. por. Szewczyk Ludwik	

Lokalizacja obiektów Oficerskiej Szkoły Piechoty nr 2 na planie Jeleniej Góry z 1945 r.

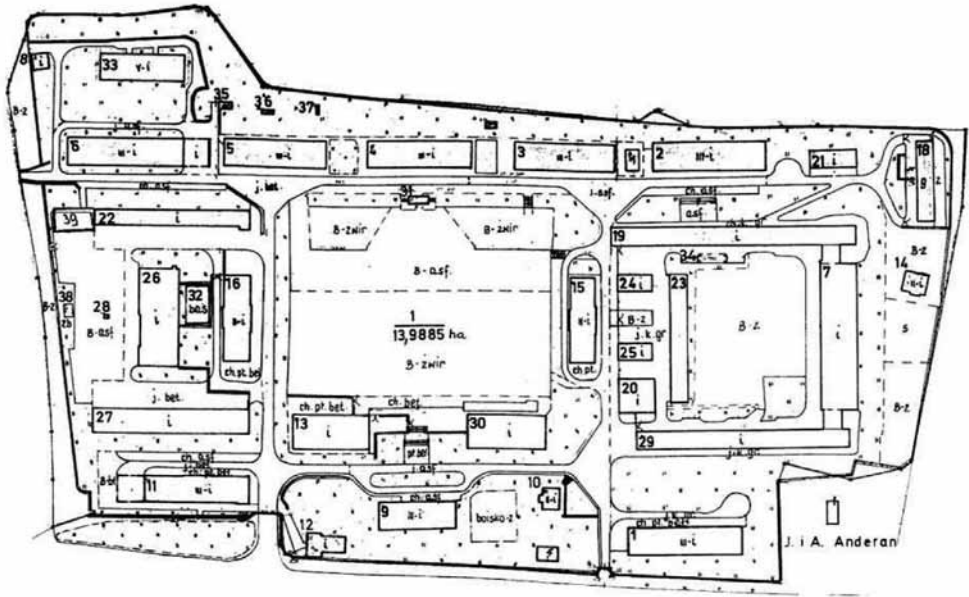
Źródło: Opracowanie Jana Ginowicza udostępnione autorowi

Lokalizacja obiektów dydaktycznych Oficerskiej Szkoły Piechoty nr 2 tzw. Północnego Zgrupowania

Źródło: Opracowanie Jana Ginowicza udostępnione autorowi

Lokalizacja obiektów socjalno-bytowych OSP-2

1. Oficerska Szkoła Topografów
- 2-6. Budynki mieszkalne podchorążych
7. Hala do ćwiczeń na gruncie
9. Oficerska Szkoła Prawnicza
11. Izba chorych
13. Hala sportowa adaptowana na kino
15. Stołówka nr 1 „Pod zegarem”
16. Stołówka nr 2
18. Świniaśnia
19. Magazyny i stajnia
30. Hala sportowa
- 35-37. Kryte strzelnice

Źródło: Zbiory autora

SUMMARY

Training the commanding cadre of the Infantry Officers School No. 2 in Jelenia Góra in the years 1948-1955

With the rise of international tensions in 1948, Stalin ordered enlargement of the army of satellite countries of Central and Eastern Europe and their qualitative modernization. Until 1952 the Polish Army was to reach the size of 360,000 soldiers. The development of military education was also essential. The existing military schools were developed and a number of new ones was established. At the same time training programmes were shortened and requirements for general education of cadets and lecturers were reduced significantly.

One of schools established in 1948 was the Infantry Officer School No. 2 in Jelenia Góra. It did not reach the complete full-time staffing until 1955, when decisions about disband the institution had already been taken. Both the structure and the organization of the Infantry Officer School No. 2 underwent changes throughout the school operation period. The changes were not always considered and adequate to the tasks designated in the school. The fact that the school attained those goals was chiefly, due to efficient school command operations, and the personnel work. Special recognition should be made to the teaching cadre, of which many officers did not have experience in this field before referring to Jelenia Góra. The success of the Infantry Officer School No. 2 was – despite the high cadre turnover – the fact that it managed to create an efficient and experienced staff of trainers. In the course of its existence in the 1948-1955 the school promoted over 3,000 Polish officers and conducted training of about 2,000 officers on short-term courses.

РЕЗЮМЕ

Командующий и преподавательский состав Пехотной Офицерской Школы № 2 в Еленей Горе в 1948-1955 гг.

С ростом международной напряженности в 1948 году Сталин приказал увеличить и качественно модернизировать армии стран-сателлитов Центральной и Восточной Европы. До 1952 года Войско Польское должно быть увеличено до 360 000 солдат. Необходимо было также развитие системы военного образования. Расширено существующие военные училища и создано ряд новых. В тоже самое время были сокращены учебные программы и значительно снижены требования к общему образованию курсантов и преподавателей. Одной из созданных в 1948 году школ была Пехотная офицерская школа № 2 в Еленей Горе. Полный кадровый состав в школе достигнут едва в 1955 году, когда уже было принято решение о ее ликвидации.

В структуре и организации Пехотной офицерской школы № 2 происходили постоянные изменения на протяжении всего ее существования. Не всегда это были надлежащие и адекватные перемены, соответствующие целям и задачам, поставленным перед школой. Однако школа их выполняла, главным образом за счет эффективной работы командующего и преподавательского состава. Особую благодарность заслуживает профессорско - преподавательский состав, хотя многие офицеры, перед направлением в Зеленую Гору, не имели совершенно никакого опыта в этой области. Успехом Пехотной офицерской школы № 2 было также то, что несмотря на высокую текучесть кадров, удалось создать эффективный и опытный преподавательский состав. Во время своего существования в 1948-1955-х годах в школе обучено более 3 000 польских офицеров и проведено обучение около 2 000 офицеров на краткосрочных курсах.